

IPTO: bevoegdheden en vakken in het vo

peildatum 1 oktober 2014

eindrapport

datum	17 juni 2016
auteurs	Peter Fontein Patricia Prüfer Klaas de Vos Astrid Vloet

© CentERdata, Tilburg, 2016

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Managementsamenvatting

Dit rapport heeft als kernthema het percentage bevoegd gegeven lessen in het voortgezet onderwijs, met als peildatum 1 oktober 2014. De gepresenteerde cijfers zijn het resultaat van de Integrale Personeelstelling Onderwijs (IPTO) die het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) jaarlijks laat uitvoeren. IPTO is een telling op alle scholen in het voortgezet onderwijs (vo), exclusief praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, waarbij voor al het lesgevend personeel gegevens worden verzameld omtrent bevoegdheden en vakken.

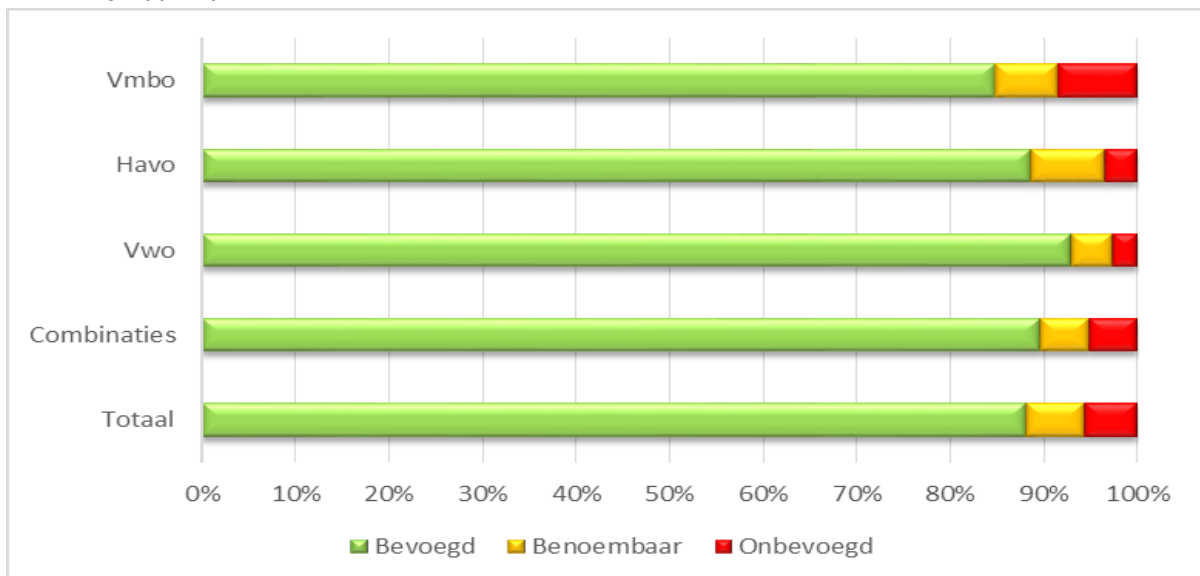
Dit rapport maakt met betrekking tot de bevoegdheidssituatie onderscheid naar bevoegd, benoembaar (de wettelijk geregelde uitzonderingen) en onbevoegd. De regelgeving rond de bevoegdheidssituatie is overigens niet eenvoudig. Zo is er sprake van overgangsregelingen en zijn voorwaarden verbonden aan benoembaarheid rond de duur waarvoor dit mag plaatsvinden. Voor details daaromtrent verwijzen we naar de hoofdtekst.

In het onderstaande bespreken we de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek.

Bevoegdheid

Met betrekking tot bevoegd gegeven lesuren vinden we dat van de lesuren waarvoor een bevoegdheid kan worden vastgesteld¹ 88,2% bevoegd gegeven wordt, zie Figuur 1 (detailcijfers zijn te vinden in bijlage A, Tabel 14). Dit betreft vooral personen met het juiste diploma voor zowel het vak als de graadsector (eerste- of tweedegraads lesgebied) waarin men lesgeeft, maar het kan bijvoorbeeld ook een zogeheten teambevoegdheid betreffen. 6,2% van de lesuren wordt benoembaar gegeven. De personen die deze lessen geven zijn veelal in opleiding, maar men kan ook onderbevoegd zijn, dat wil zeggen eerstegraads les geven met een tweedegraads bevoegdheid voor dat vak. Dit mag (onder voorwaarden) gedurende één jaar en komt in 1,5% van het totaal aantal lesuren voor. Bij 5,6% van het totaal aantal lesuren gaat het om lesuren die onbevoegd gegeven worden.

Figuur 1: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype, peildatum 1 oktober 2014.

¹ Voor 10,9% van de lesuren is geen bevoegdheid vast te stellen omdat het vakken betreft waarvoor geen bevoegdheid verleend wordt door lerarenopleidingen, zoals bijvoorbeeld Mentorles, zie Tabel 1 voor een compleet overzicht.

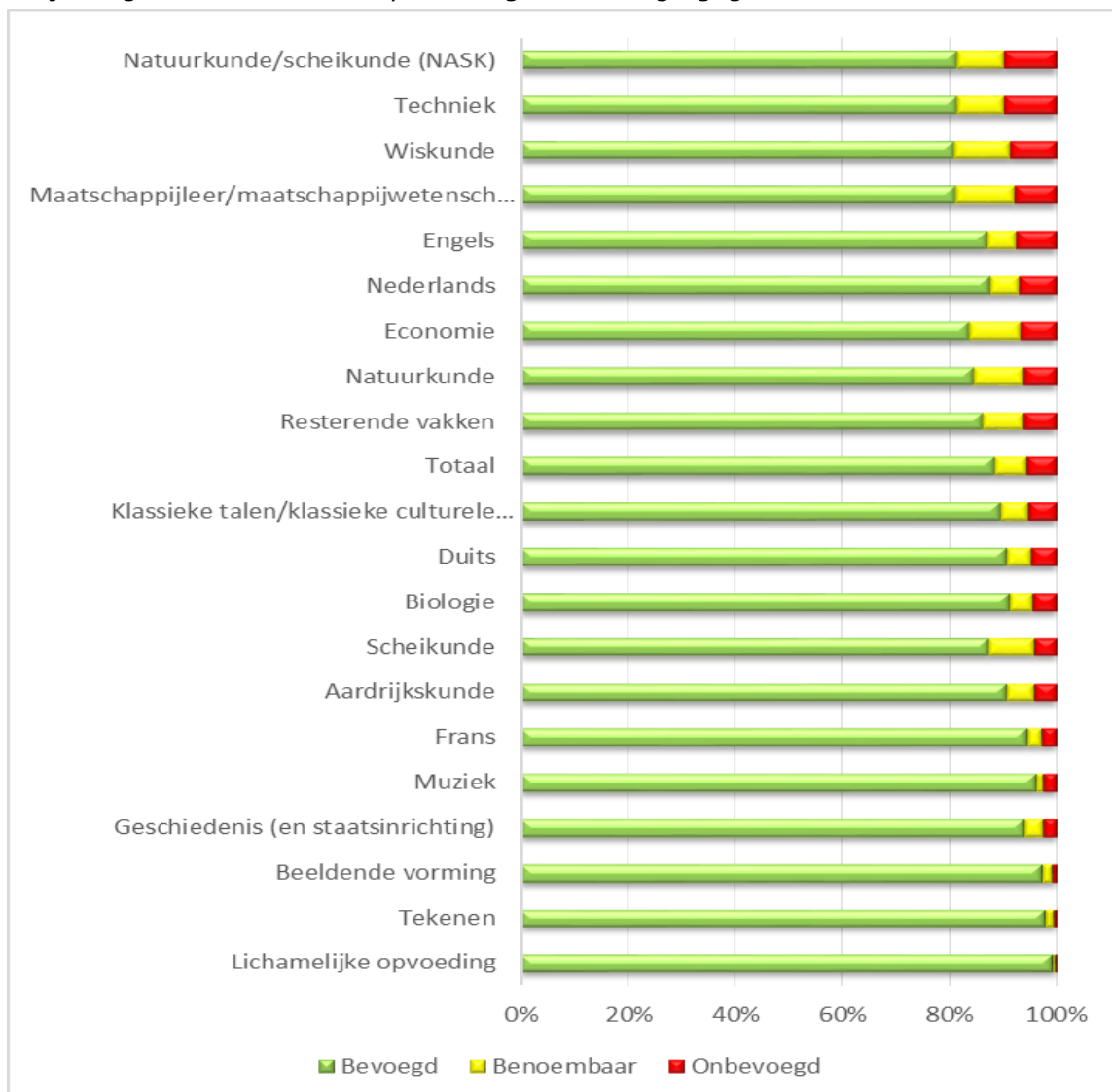
Onderwijstype

Naar onderwijstype zien we verschillen optreden, waarbij het vmbo het laagste aandeel bevoegd gegeven lesuren kent (84,9%) en het vwo het hoogste percentage (93,0%). Het percentage onbevoegd gegeven lessen is het hoogst op het vmbo (8,4%). Dit percentage ligt bij havo en vwo duidelijk lager met 3,5% resp. 2,6%. Op de havo is daarentegen sprake van relatief veel benoembaar gegeven lesuren (7,9%).

Vak

Ook naar vak zijn duidelijke verschillen zichtbaar. We beperken ons in deze samenvatting tot de algemeen vormende vakken (avo-vakken) en het gemiddelde over alle vakken, zie Figuur 2 (detailcijfers zijn te vinden in bijlage A, Tabel 15). De figuur is gesorteerd op het percentage onbevoegd gegeven lesuren. Het combinatievak Natuurkunde/Scheikunde staat daarbij met 9,7% onbevoegd gegeven lesuren bovenaan. Ook de andere technische vakken als Natuurkunde (6,1%), Techniek (9,6%) en Wiskunde (8,6%) kennen relatief hoge percentages onbevoegd gegeven lesuren. Scheikunde steekt daarbij gunstig af met 4,2% onbevoegd gegeven lesuren. Dit vak kent daarentegen met 8,5% een relatief hoog percentage benoembaar gegeven lesuren.

Figuur 2: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen naar avo-vak, de lijst is gesorteerd naar het percentage onbevoegd gegeven lesuren

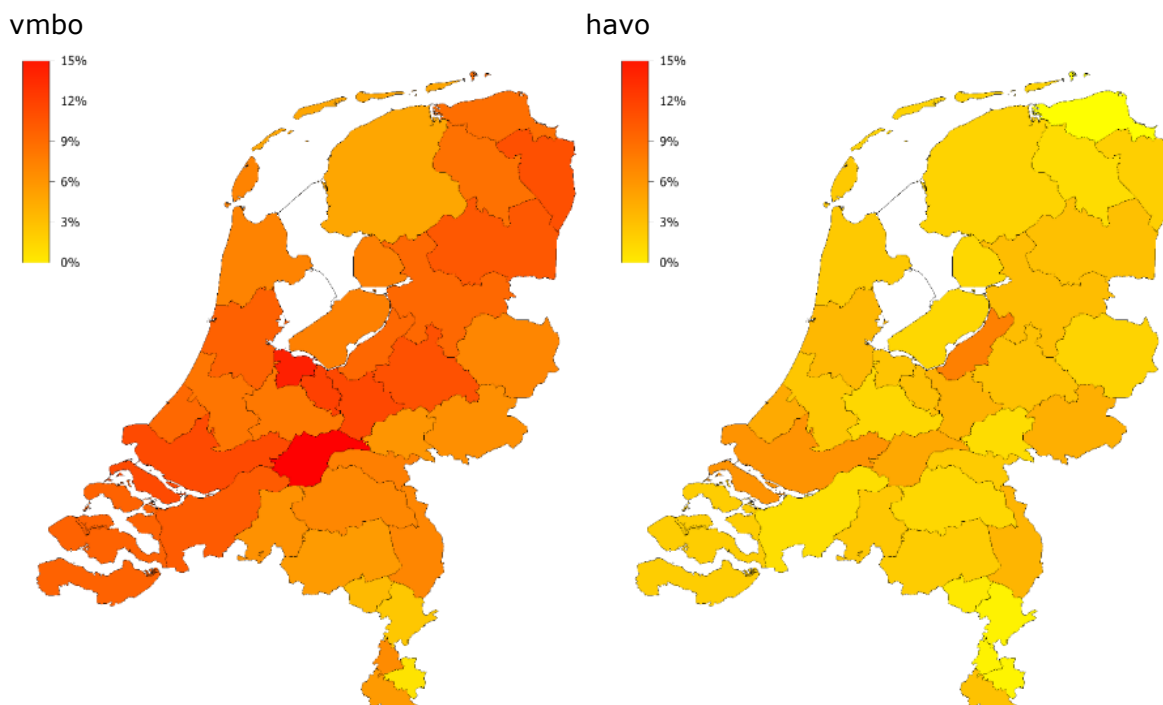

Uit de figuur blijkt dat ook vakken als Nederlands en Engels een relatief hoog percentage onbevoegd gegeven lesuren kennen. Het percentage onbevoegd gegeven lesuren is voor deze vakken respectievelijk 7,1% en 7,5% en ligt daarmee 1,5 resp. 1,9 procentpunt hoger dan het gemiddelde over alle vakken. De percentages benoembaar gegeven lesuren voor Engels en Nederlands liggen met ongeveer 5,5% aanzienlijk lager dan bij Wiskunde (10,5%) en ook lager dan het gemiddelde over alle vakken van 6,2%. Samen met Wiskunde vormen Nederlands en Engels de drie grootste vakken en zijn goed voor bijna 30% van de lesuren in het vo.

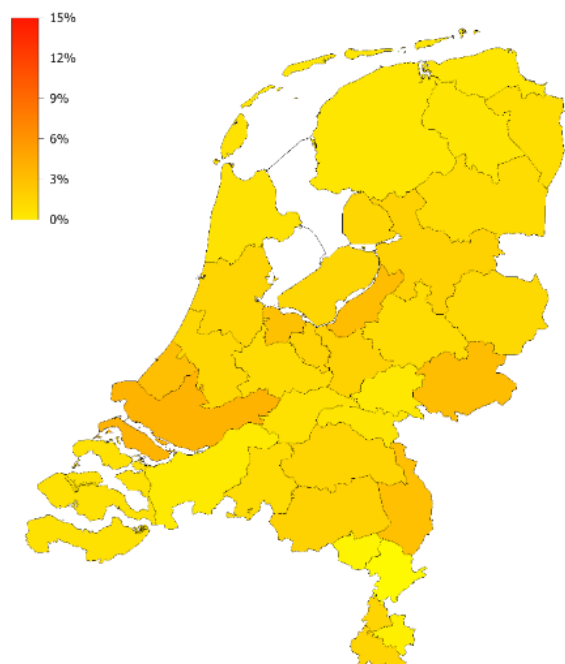
Regio

Naar regio zien we eveneens verschillen optreden, zie Figuur 3 (en Tabel 16 in Bijlage A voor detailcijfers), waar het percentage onbevoegd gegeven lesuren is weergegeven per onderwijstype naar RPA regio (Regionale Platforms Arbeidsmarkt). Allereerst wordt uit de figuur nog een keer zichtbaar dat het vmbo de meeste onbevoegd gegeven lesuren kent. Vervolgens wordt duidelijk dat er daarbij sprake is van grote regionale verschillen. Op het vmbo is bij benadering sprake van een diagonaal met relatief hoge onbevoegdheidspercentages van Zeeland tot Groningen. De hoogste percentages onbevoegd gegeven lessen vinden we daarbij in het centrum: de regio Rivierenland (15,0%) en in de Gooi en Vechtstreek (13,1%). Laag scoort Parkstad Limburg (1,6%). Voor de havo zien we hoge onbevoegdheidspercentages in de regio Noordwest-Veluwe (7,5%), gevolgd door Rijnmond (6,3%). Noord-Groningen lijkt hier laag te scoren, maar daar zijn geen klassen met alleen havo leerlingen. Op het vwo zijn de percentages onbevoegd gegeven lesuren het hoogst in de regio's Rijnmond (4,5%), Haaglanden (3,8%), Gooi en Vechtstreek (3,7%), Noordwest-Veluwe (3,9%), Achterhoek (3,9%) en Noord-Limburg (3,7%).

Figuur 3: Percentage onbevoegd gegeven lesuren per onderwijstype naar regio

VWO

Leeftijd

Wat betreft de relatie tussen bevoegd gegeven lessen en leeftijd is vermeldenswaardig dat in de leeftijdsgroep tot 35 jaar vaker dan gemiddeld onbevoegd wordt lesgegeven: in deze groep wordt 10,2 % van de lesuren onbevoegd gegeven (en 81,1% bevoegd). In de leeftijdsgroep van 55 jaar en ouder is dit slechts 1,6% (en 95,1% bevoegd). In de groep tot 35 jaar is ook het percentage benoembaar gegeven lesuren het hoogst (8,7%, tegen 3,4% onder de groep van 55 jaar en ouder). Dit zijn veelal personen die nog een (al dan niet aanvullende) opleiding volgen.

Combinaties van bevoegd en onbevoegd lesgeven

Een combinatie van bevoegd en onbevoegd lesgeven door dezelfde persoon komt voor in 2,5% van de gevallen. In 92,3% van de gevallen geeft men uitsluitend bevoegd les. In 5,2% van de gevallen uitsluitend onbevoegd (dit komt vooral voor onder de groep tot 35 jaar).

Werkwijze

De bevoegdheden zijn voor deze meting voor het eerst op een andere, uitgebreidere manier verzameld waardoor een veel nauwkeuriger beeld van de bevoegdheidssituatie is verkregen dan de afgelopen meting (peildatum 1 oktober 2013). De resultaten uit dit onderzoek zijn dan ook niet vergelijkbaar met die uit de eerdere meting. De meting met betrekking tot 2015 zal ook een integrale bevoegdheidsmeting betreffen, waardoor ontwikkelingen in de toekomst wel weer gevolgd kunnen gaan worden.

De IPTO-meting vindt plaats via het opvragen van lesroosters. Op die manier is bekend wie welke les op welk niveau (leerjaar en onderwijstype) geeft. Vervolgens wordt bepaald of deze lesuren bevoegd gegeven worden. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van diplomagegevens van docenten zoals die sinds 1991 zijn opgenomen in het Basis Register Onderwijs Hoger Onderwijs (BRON HO) en in eerdere onderzoeken verzamelde gegevensbestanden omtrent bevoegd gegeven lessen. Deze methode kent een aantal

beperkingen. In BRON HO ontbreken bijvoorbeeld buitenlandse diploma's en ontheffingen in verband met buitengewone bekwaamheid. Daarom is als onderdeel van de voorliggende meting een aanvullende, integrale bevoegdheidsmeting uitgevoerd. Van lesuren waar niet door bestandsanalyse kon worden vastgesteld of deze bevoegd gegeven worden is bij scholen nadere informatie omtrent de bevoegdheidssituatie opgevraagd via zelfrapportage. Op deze manier ontstaat een volledig beeld van de bevoegdheidssituatie op alle 541 vo scholen (exclusief pro).

Discussie

Wat betreft de nauwkeurigheid van de bevoegdheidsmeting in dit rapport durven we te stellen dat deze aanzienlijk nauwkeuriger is dan de voorgaande meting. Met IPTO-2013 kon een bovengrens van ongeveer een kwart niet bevoegd gegeven lessen worden vastgesteld. Nu blijkt dat het werkelijke percentage niet bevoegd gegeven lessen eerder ongeveer een achtste van de gegeven lessen bedraagt. Voor het percentage onbevoegd gegeven lessen is dit een bovengrens van 17,4% in IPTO-2013 en een gemeten percentage van 5,6% in IPTO-2014, eveneens een aanzienlijk verschil. Daarmee is de bevoegdheidsproblematiek overigens niet verminderd. Slechts de meting van de omvang van de problematiek is nauwkeuriger geworden, waarbij de geconstateerde omvang van de problematiek verschilt per vak, onderwijstype, leerjaar, graadsector en regio. In de hoofdtekst van het rapport is een uitgebreidere discussieparagraaf opgenomen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	2
1 Inleiding	8
2 Onderzoeksopzet.....	9
3 Resultaten.....	12
3.1 Inleiding	12
3.2 Bevoegdheidsgegevens	12
3.2.1 Onderwijstype en graadsector.....	12
3.2.2 Vak.....	13
3.2.3 Avo-vak en onderwijstype	16
3.2.4 Leeftijd.....	18
3.2.5 (On)bevoegd gegeven lesuren per persoon	18
3.2.6 Opleidingssituatie vakken waarvoor geen bevoegdheid is bepaald	19
3.3 Vakken	20
3.3.1 Avo-vakken naar graadsector	20
3.3.2 Avo-vakken naar onderwijstype	22
3.3.3 Leerwegen vmbo en beroepsgerichte vakken vmbo.....	22
3.3.4 Leeftijd.....	24
3.4 Regionale cijfers.....	26
3.4.1 Lesuren naar onderwijstype.....	27
3.4.2 Bevoegdheid	28
3.5 Ontwikkelingen tussen IPTO-2013 en IPTO-2014	31
4 Discussie/nabeschouwing	33
A Tabellen bij figuren.....	36
A.1 Samenvatting	36
A.2 Bevoegdheid.....	38
A.3 Lesuren.....	40
A.4 Regio.....	43
B Bevoegd gegeven lessen naar vak	44
C Pabo.....	49
D Indeling bevoegd, benoembaar, onbevoegd	51
E Lesuren per onderwijstype naar vak.....	54
F Verdeling lesuren naar avo-vak en graadsector.....	56
G Verdeling lesuren naar leeftijd en graadsector	58
H Functie en aard dienstverband	60

1 Inleiding

Jaarlijks² laat het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) de Integrale Personeelstelling Onderwijs (IPTO) uitvoeren. Dit is een telling op alle scholen in het voortgezet onderwijs (vo), exclusief praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, waarbij voor al het lesgevend personeel gegevens worden verzameld omtrent de lessen die men geeft. Deze gegevensverzameling vindt plaats via een webomgeving waar scholen kunnen inloggen en de benodigde gegevens kunnen aanleveren.

Daarnaast is in een aantal IPTO-metingen, waaronder de huidige, onderzocht in welke mate de lesuren bevoegd gegeven worden. De huidige meting is daarbij aanzienlijk uitgebreider dan de voorgaande. Cijfers omtrent bevoegdheid uit de voorgaande meting kunnen dan ook niet vergeleken worden met die uit de huidige meting. We lichten dat hier kort toe. In de vorige meting werden de gegevens omtrent lesuren gekoppeld aan het Basis Register Onderwijs Hoger Onderwijs (BRON HO). Op grond van de daarin gevonden diploma's kan worden vastgesteld of de lessen ook bevoegd worden gegeven. BRON HO bevat echter alleen volledige diplomeringgegevens voor diploma's behaald vanaf 1991. Daarom werd in de voorgaande meting ter bepaling van de bevoegdheid ook gekoppeld aan oudere, in het kader van eerdere onderzoeken verzamelde, gegevensbestanden omtrent bevoegdheid. Deze werkwijze leidt tot een onderschatting van het bevoegdheidspercentage. Personen kunnen toch over een diploma beschikken, terwijl dit niet in een van gebruikte gegevensbestanden staat. Ook kan een leraar beschikken over een buitenlands diploma of een educatieve minor gedaan hebben, leidend tot een bevoegdheid.³ In de huidige meting wordt deze werkwijze ook gevolgd, maar volgt bovendien een extra stap: als langs voornoemde weg niet is vast te stellen dat een lesuur bevoegd gegeven wordt, dan wordt de bevoegdheidssituatie van die les bij de school expliciet opgevraagd.

Dit rapport betreft een verslag van voornoemde werkzaamheden met betrekking tot de IPTO-meting met peildatum 1 oktober 2014, ook wel IPTO-2014 genoemd, en gaat in op gegeven lesuren naar vak en de bevoegdheid voor die lesuren. In hoofdstuk 2 gaan we in op de gevolgde onderzoekopzet en lichten we de gehanteerde definities toe. In hoofdstuk 3 presenteren we de onderzoeksresultaten. Deze resultaten zijn ingedeeld naar onderwerp. Na een inleiding in paragraaf 3.1 gaan we in paragraaf 3.2 allereerst in op de gemeten bevoegdheidspercentages. Vervolgens wordt in paragraaf 3.3 ingegaan op lesuren naar vak. De regionale ontwikkelingen (lesuren en bevoegdheden) bespreken we in paragraaf 3.4. In paragraaf 3.5 bekijken we ontwikkelingen met betrekking tot lesuren door een vergelijking te maken met IPTO-2013.

Achtergrondcijfers bij de figuren zijn te vinden in bijlage A. In de bijlagen B en E worden detailoverzichten getoond over bevoegdheden, respectievelijk lesuren naar vak. In bijlage C is nadere informatie opgenomen over lessen die gegeven worden door leraren met een pabo diploma. In Bijlage D is een overzicht te vinden van de bevoegdheidscategorieën die in dit onderzoek zijn opgevraagd. De bijlagen F en G bevatten nadere informatie naar graadsector. Nadere informatie over functie en dienstverband is te vinden in bijlage H.

---

² Sinds 1994, al is de inhoud van het onderzoek aan verandering onderhevig (geweest) en is in 2010 en 2012 afgezien van een meting.

³ Voor een uitgebreidere beschrijving van mogelijke oorzaken van afwijkingen verwijzen we naar het rapport "IPTO: vakken en bevoegdheden peildatum 1 oktober 2013, eindrapport" pagina 7, zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/02/27/ipto-vakken-en-bevoegdheden> en de toelichting bij de openbaarmaking van de bevoegdheidsgegevens <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2015/06/27/besluit-wob-verzoek-bevoegdheidsgegevens-leraren>

2 Onderzoeksopzet

In IPTO-2014 is de scholen die vallen onder de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) gevraagd van alle in de week van 1 oktober 2014 gegeven lessen aan te geven:⁴

- Wie de les geeft;
- Welke functie die persoon heeft;
- Om welk vak het gaat;
- Om welk onderwijstype het gaat (voor vmbo ook de leerweg, dit is nieuw ten opzichte van IPTO-2013);
- Om welk leerjaar het gaat;
- Om hoeveel lesuren het gaat;
- Wat de lengte is van een lesuur;
- Voor zover niet anders te bepalen, wat de bevoegdheidssituatie van de gegeven les is (dit is nieuw ten opzichte van IPTO-2013);
- Voor een beperkt aantal vakken waarvoor geen bevoegdheid is vast te stellen, wat de hoogst genoten aan onderwijs gerelateerde opleiding is (nieuw ten opzichte van IPTO-2013).

Aan IPTO-2014 hebben alle 541 scholen met voortgezet onderwijs deelgenomen. Daaronder bevinden zich 22 verticale scholengemeenschappen (ROC's/AOC's met een vo afdeling). De respons bedraagt 100%. Scholen die enkel praktijkonderwijs aanbieden zijn niet benaderd in IPTO-2014. Scholen die deels praktijkonderwijs geven zijn wel benaderd, maar de lesuren die praktijkonderwijs betreffen zijn niet opgenomen in dit rapport. De bevindingen in dit rapport zijn gebaseerd op 1.249 vestigingen van 541 scholen, waarvan 89 vestigingen van 22 ROC's/AOC's. In totaal gaat het om 306 besturen.

De gegevensverzameling vindt plaats via een beveiligde webomgeving waar scholen kunnen inloggen. De meeste scholen die aan IPTO deelnemen maken gebruik van de mogelijkheid de lesgegevens via een afslag van hun roosterpakket aan te leveren. De in deze afslag aanwezige afkortingen (van klassen, vakken en docenten) dienen dan nog wel door de scholen (online) toegelicht te worden. Ruim twintig vestigingen (van 17 verschillende brins) leveren de gegevens handmatig aan in de vorm van een spreadsheet of leveren alle gegevens aan via een online vragenlijst. De scholen hebben de gevraagde gegevens met betrekking tot lesuren op peilmoment oktober 2014 (reguliere IPTO) in de periode februari 2015 tot en met juli 2015 aangeleverd en met betrekking tot de elementen die nieuw zijn ten opzichte van IPTO-2013 in de periode oktober 2015 tot en met januari 2016 (onder de noemer IPTO+). Deze combinatie van IPTO en IPTO+ wordt in dit rapport IPTO-2014 of kortweg IPTO genoemd.

Bij het invullen van de vakken dienen scholen te kiezen uit ongeveer 100 vooraf gecodeerde mogelijke vakken⁵. Indien een vak niet in deze lijst voorkomt dient men dit te classificeren als een Overig Vak. In dat geval moet men een tekstuele toelichting geven met een omschrijving van het vak. Indien uit de toelichting blijkt dat zo'n Overig Vak toch een vooraf gecodeerd vak betreft wordt het door CentERdata alsnog onder zo'n vooraf gecodeerd vak ondergebracht. Een Overig Vak met omschrijving Latijn wordt door CentERdata bijvoorbeeld ondergebracht onder Klassieke Talen. Nadat dit proces van

---

⁴ Indien de week van 1 oktober niet representatief is voor de rest van het schooljaar wordt gevraagd de gegevens van een week eerder of een week later op te leveren. Een voorbeeld daarvan is Leiden waar op 3 oktober het Leidens Ontzet wordt gevierd.

⁵ Zie de vakkenlijst in Bijlage E. Vak in het kader van IPTO dekt een beduidend breder palet aan vakken dan de traditionele algemeen vormende vakken.

hercodering heeft plaatsgevonden betreft nog ongeveer 2,3% van de lesuren een Overig Vak. Voor deze vakken gelden geen bevoegdheidseisen.⁶

Op deze manier is van alle lessen in het vo bepaald door wie ze gegeven worden en voor hoeveel uur. Omdat de lengte van een lesuur kan verschillen per school is in dit rapport een lesuur gestandaardiseerd naar 50 minuten. Een les met een lesduur van 25 minuten telt dan in de tabellen mee voor een half lesuur, een les van 60 minuten voor 6/5 lesuur etc.

Een vervolgstap is het bepalen van bevoegdheden. Dit rapport maakt daarbij onderscheid naar bevoegd, benoembaar en onbevoegd, zie Bijlage D voor een gedetailleerde uitwerking van deze categorieën. In het kort gezegd komt het er op neer dat men bevoegd is indien sprake is van het juiste diploma. Dit hoeft niet noodzakelijkerwijs een diploma te zijn voor het vak dat men geeft. Er is namelijk sprake van overgangsrechten, buitenlandse diploma's, teambevoegdheid etc. Men kan echter ook bevoegd zijn vanwege ontheffingen of vanwege een verklaring van de minister, omdat een lerarenopleiding voor het betreffende vak ontbreekt. Benoembaarheid is in het algemeen een tijdelijke situatie. Men beschikt nog niet over de juiste bevoegdheid, maar volgt een opleiding. Zo tellen lessen van leraren die niet over de juiste bevoegdheid beschikken niet per definitie als onbevoegd, zolang zij onder een wettelijke uitzonderingscategorie vallen. Dit is bijvoorbeeld het geval als voor een tekortvak een onbevoegde wordt ingezet, maar deze wel in opleiding is. Daarbij zijn termijnen gesteld aan de duur van de opleiding. In Bijlage D gaan we uitgebreider op de benoembaarheids- en bevoegdheidscategorieën in. Onbevoegd betreft de situatie waarin noch sprake is van bevoegdheid, noch van benoembaarheid.

Om de bevoegdheidssituatie vast te stellen die hoort bij een bepaald gegeven lesuur is gebruik gemaakt van diplomagegevens van leraren in BRON HO en uit eerdere IPTO-metingen verkregen bevoegdheidsinformatie. Als op die manier niet kan worden vastgesteld dat een lesuur bevoegd gegeven wordt (ongeveer een kwart van de gevallen), dan wordt aan de school gevraagd wat de bevoegdheidssituatie van de betreffende les is. In ongeveer de helft van deze nader bevroegde gevallen blijken deze lessen bevoegd gegeven te worden, het restant wordt benoembaar of onbevoegd gegeven. Alle in dit rapport als benoembaar of onbevoegd gegeven lessen zijn dus door de scholen zelf als zodanig benoemd. Zoals al in de inleiding aangegeven is dit laatste onderdeel nieuw ten opzichte van de vorige IPTO-meting. In de vorige IPTO-meting ontbrak het bijvoorbeeld aan benodigde informatie om bevoegdheid vast te kunnen stellen voor het werken in teamverband en bevoegdheid vanwege een buitenlands diploma. Daarom vallen de bevoegdheidscijfers in dit rapport hoger uit en kunnen de gevonden bevoegdheidscijfers niet met eerdere metingen vergeleken worden.

Met betrekking tot het vak Godsdienst is sprake van een bijzondere situatie door het ontbreken van bekwaamheidseisen. Deze groep leraren is daarom niet in te delen onder de noemers bevoegd, benoembaar en onbevoegd voor wat betreft de lesuren Godsdienst.

Van personen die een docent ondersteunen is geen bevoegdheidssituatie vastgesteld en over deze personen wordt in dit rapport dan ook niet gerapporteerd. Verder worden bepaalde vakken bij het bepalen van de bevoegdheidspercentages buiten beschouwing gelaten omdat lerarenopleidingen daarvoor geen bevoegdheid afgeven. Het gaat daarbij om de in Tabel 1 genoemde vakken, al met al 10,9% van de in IPTO geregistreeerde lesuren. Daarnaast hebben scholen bij 2.360 lesuren (0,2%) aangegeven dat de bevoegdheid niet bepaalbaar is (zie ook Bijlage D). Deze uren zijn ook buiten de bevoegdheidsanalyse gehouden.

---

⁶ Ongeveer de helft van de uren die gerelateerd zijn aan Overige vakken hebben een omschrijving die uniek is voor die brin.

Tabel 1: Bij bepaling bevoegdheidspercentages buiten beschouwing gelaten vakken als percentage van totaal, naar onderwijstype

Vak	Vmbo	Havo	Vwo	Combinaties	Totaal	Lessuren
Godsdienst/levensbeschouwing	1,2%	1,8%	1,5%	1,8%	1,5%	17.796
Etaleren	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	78
Horeca, vormgeving en toerisme	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	377
Mens en techniek	0,3%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	2.072
Mode & commercie	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	572
Overige vakken ⁷	3,4%	0,7%	1,0%	3,2%	2,3%	28.415
Reclamatekenen	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	52
Rekenen	2,0%	0,6%	0,2%	0,9%	1,2%	14.543
Technologie vmbo	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	2.823
Textiel vmbo	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	107
Warenkennis	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	19
Subtotaal excl. Godsdienst/levensb.	6,4%	1,3%	1,2%	4,2%	3,9%	49.058
<i>Niet vakgebonden begeleidingsuren</i>						
Begeleidingsuren/counselinguren	0,9%	0,5%	0,4%	1,5%	0,8%	9.747
Het Nieuwe Leren (HNL)	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	346
Keuzewerktijd (KWT)	0,6%	0,4%	0,4%	2,2%	0,7%	8.776
Mentorles	3,6%	3,1%	2,9%	4,6%	3,5%	42.353
Praktische sectororiëntatie (PSO)	0,9%	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%	5.150
Remedial teaching (RT)	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	693
Subtotaal niet vakg. beg.	6,2%	4,0%	3,7%	8,5%	5,5%	67.065
Totaal	13,6%	7,3%	6,6%	14,5%	10,9%	133.919
Lessen	76.130	16.857	18.835	22.097		

Tot slot moet worden opgemerkt dat waar we spreken over onderwijstype het steeds gaat om het onderwijstype van de leerlingen, niet van de school. We onderscheiden vmbo, havo en vwo, plus een categorie combinatieklassen. Een vmbo klas op een scholengemeenschap vmbo/havo/vwo valt dus in de tabellen onder vmbo. Een gemengde havo/vwo brugklas of een anderszins gemengde klas valt dus onder combinatieklassen.

⁷ De onder Overige vakken gegeven tekstuele toelichtingen die meer dan 1.000 uur per vak betreffen zijn: Science (1.574 uur), Project (1.507 uur), Intersectoraal Dienstverlening en commercie (1.440 uur), Dienstverlening en commercie (1.276 uur). In totaal is sprake van ruim 800 verschillende omschrijvingen.

3 Resultaten

3.1 Inleiding

De resultaten vallen uiteen in twee delen: gegevens omtrent bevoegdheden en gegevens omtrent vakken, zie respectievelijk paragraaf 3.2 en paragraaf 3.3. Belangrijke variabelen waarnaar daarbij onderscheid gemaakt wordt zijn graadsector en vak. Regionale verschillen bespreken we in een afzonderlijke paragraaf (paragraaf 3.4). Daarnaast gaan we in paragraaf 3.5 kort in op ontwikkelingen in lesuren ten opzichte van IPTO-2013. Voor alle in dit hoofdstuk opgenomen figuren zijn de achterliggende tabellen te vinden in Bijlage A.

3.2 Bevoegdheidsgegevens

In deze paragraaf gaan we in op de mate waarin lesgevendenden bevoegd zijn voor het vak dat ze geven. Daarbij is in de tabellen een selectie gemaakt uit alle vakken die in IPTO onderscheiden worden, te weten de 20 grootste algemeen vormende vakken (avo-vakken) en 19 vmbo specifieke beroepsgerichte vakken.⁸ In de tabellen is waar van toepassing een regel 'Resterende vakken' opgenomen, zodat de percentages optellen tot 100%. In sommige gevallen geven we ook de gegevens voor alle ongeveer honderd vakken in bijlage B. Qua bevoegdheid onderscheiden we de categorieën bevoegd, benoembaar en onbevoegd, zie hoofdstuk 2 en Bijlage D. We starten in paragraaf 3.2.1 met een overzicht van bevoegdheid naar graadsector en onderwijstype. In de vervolgparragrafen gaan we in op de percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen per vak (paragraaf 3.2.2), waarna we voor de avo-vakken vervolgens nog onderscheid maken naar onderwijstype (paragraaf 3.2.3). In paragraaf 3.2.4 bespreken we de bevoegdheidssituatie naar leeftijd. Nadere informatie over de mate waarin bevoegd en onbevoegd lesgeven gecombineerd wordt door één en dezelfde persoon staat in paragraaf 3.2.5. Van een aantal vakken waarvan geen bevoegdheidssituatie kan worden bepaald (mentorles etc.) is ook nog informatie opgevraagd over de gevolgde opleiding. Dit onderdeel is terug te vinden in 3.2.6.

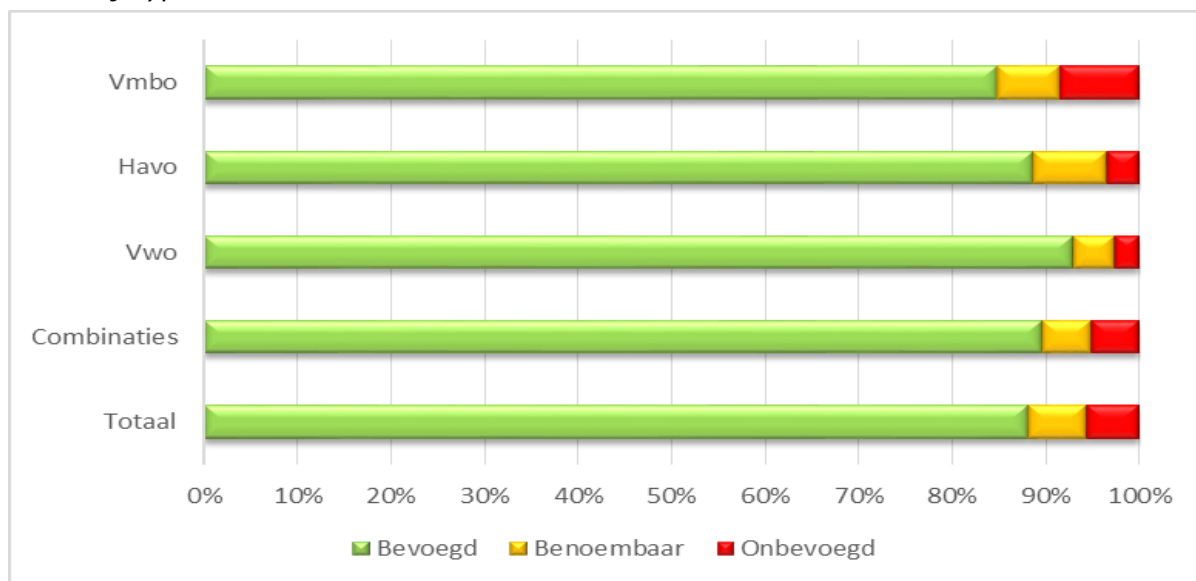
3.2.1 Onderwijstype en graadsector

In Figuur 4 presenteren we de bevoegdheidspercentages naar onderwijstype (zie voor achterliggende cijfers Tabel 17 in Bijlage A). Van de lesuren waarvoor een bevoegdheid kan worden vastgesteld wordt 88,2% bevoegd gegeven. Dit betreft vooral personen met het juiste diploma voor zowel het vak als de graadsector (eerste- of tweedegraads lesgebied) waarin men lesgeeft, maar het kan bijvoorbeeld ook een zogeheten teambevoegdheid betreffen. 6,2% van de lesuren wordt benoembaar gegeven. Bij 5,6% van het totaal aantal lesuren gaat het om lesuren die onbevoegd gegeven worden. In deze groep vallen personen die daadwerkelijk over geen enkele bevoegdheid beschikken, maar ook leraren die wel over een onderwijsbevoegdheid beschikken, maar niet met betrekking tot het gegeven vak. Verder is zichtbaar is dat het percentage bevoegd gegeven lessen

---

⁸ Dit wijkt af van de IPTO-2013 rapportage, waar vakken zijn samengenomen tot hoofdvakken. In de IPTO-2013 rapportage viel onder Economie bijvoorbeeld: Economie, Administratie, Bedrijfseconomie, Kantoorpraktijk, Management en organisatie, Verkooppraktijk, Handel en Administratie, Handel en verkoop. In IPTO-2014 wordt over de losse vakken gerapporteerd. De percentages onder Economie uit IPTO-2013 (hoofdvak) en onder Economie in dit rapport m.b.t. IPTO-2014 (vak) zijn dus niet vergelijkbaar.

Figuur 4: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype

het hoogst ligt in het vwo (93,0%) en het laagst op het vmbo (84,9%). Op het vmbo wordt relatief vaak onbevoegd les gegeven (8,4%), op het vwo is dit maar 2,6%. De percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar graadsector zijn te vinden in Tabel 2. In het eerstegraadsgebied wordt iets vaker bevoegd lesgegeven (89,0%) dan in het tweedegraadsgebied (87,9%). Qua onbevoegd en benoembaar gegeven lesuren zijn de verschillen groter. Zo wordt in het eerstegraadsgebied in 2,4% van de gevallen onbevoegd lesgegeven en in het tweedegraadsgebied in 6,7% van de gevallen.

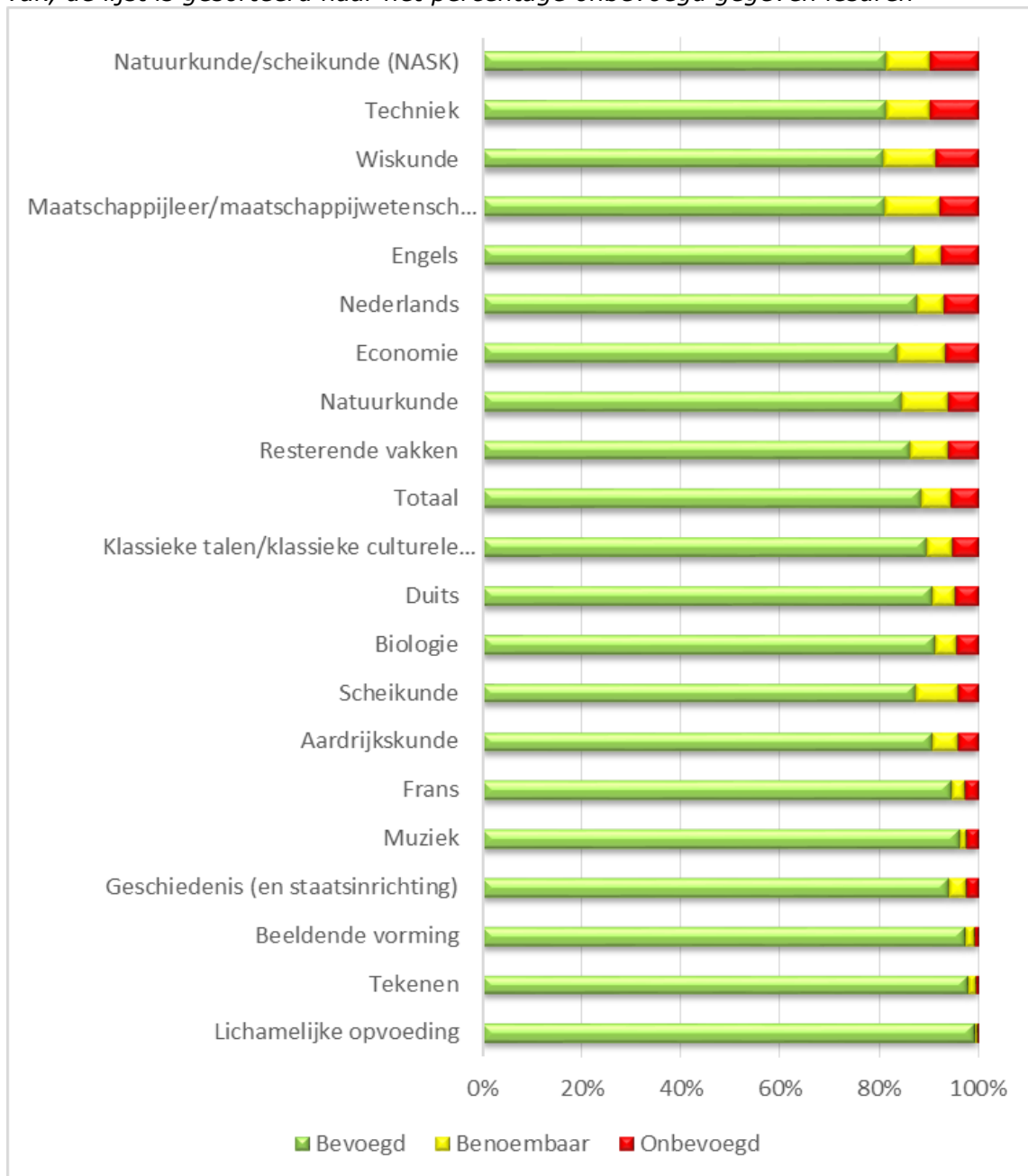
Tabel 2: Percentage bevoegd gegeven lessen naar graadsector

	Bevoegd	Benoembaar	Onbevoegd	Totaal	Lesuren
Eerstegraads	89,0%	8,7%	2,4%	100%	267.220
Tweedegraads	87,9%	5,4%	6,7%	100%	823.305
Totaal	88,2%	6,2%	5,6%	100%	1.090.525
Lesuren	961.694	67.621	61.210		

3.2.2 Vak

De percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen onderverdeeld naar avo-vak staan weergegeven in Figuur 5 (zie voor achterliggende cijfers Tabel 18 in Bijlage A). In de figuur is ook een categorie 'Resterende vakken' opgenomen, hierin is het gemiddelde van alle andere vakken waarvoor een bevoegdheid bepaald is opgenomen. Bevoegdheidspercentages lager dan 85% vinden we bij de vakken Economie (83,6%), Maatschappijleer (80,9%), Natuurkunde (84,4%), Natuurkunde/Scheikunde (81,4%), Techniek (81,5%) en Wiskunde (80,9%). Relatief hoog (>90%) is het bevoegdheidspercentage bij onder meer Beeldende vorming (97,3%), Lichamelijke Opvoeding (99,0%) en Tekenen (97,7%). Benoembaarheidspercentages hoger dan 10% vinden we bij de vakken Maatschappijleer (11,3%) en Wiskunde (10,5%). Met betrekking tot onbevoegd gegeven lesuren vinden we relatief hoge percentages (groter dan 7%) bij Engels (7,5%), Maatschappijleer (7,7%), Natuurkunde/Scheikunde (9,7%), Techniek (9,6%) en Wiskunde (8,6%).

Figuur 5: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen naar avo-vak, de lijst is gesorteerd naar het percentage onbevoegd gegeven lesuren

Voor Godsdienst is bij afwezigheid van toepasselijke bekwaamheidseisen sprake van een afwijkende situatie. Derhalve is dit vak niet in de tabel met avo-vakken opgenomen.⁹

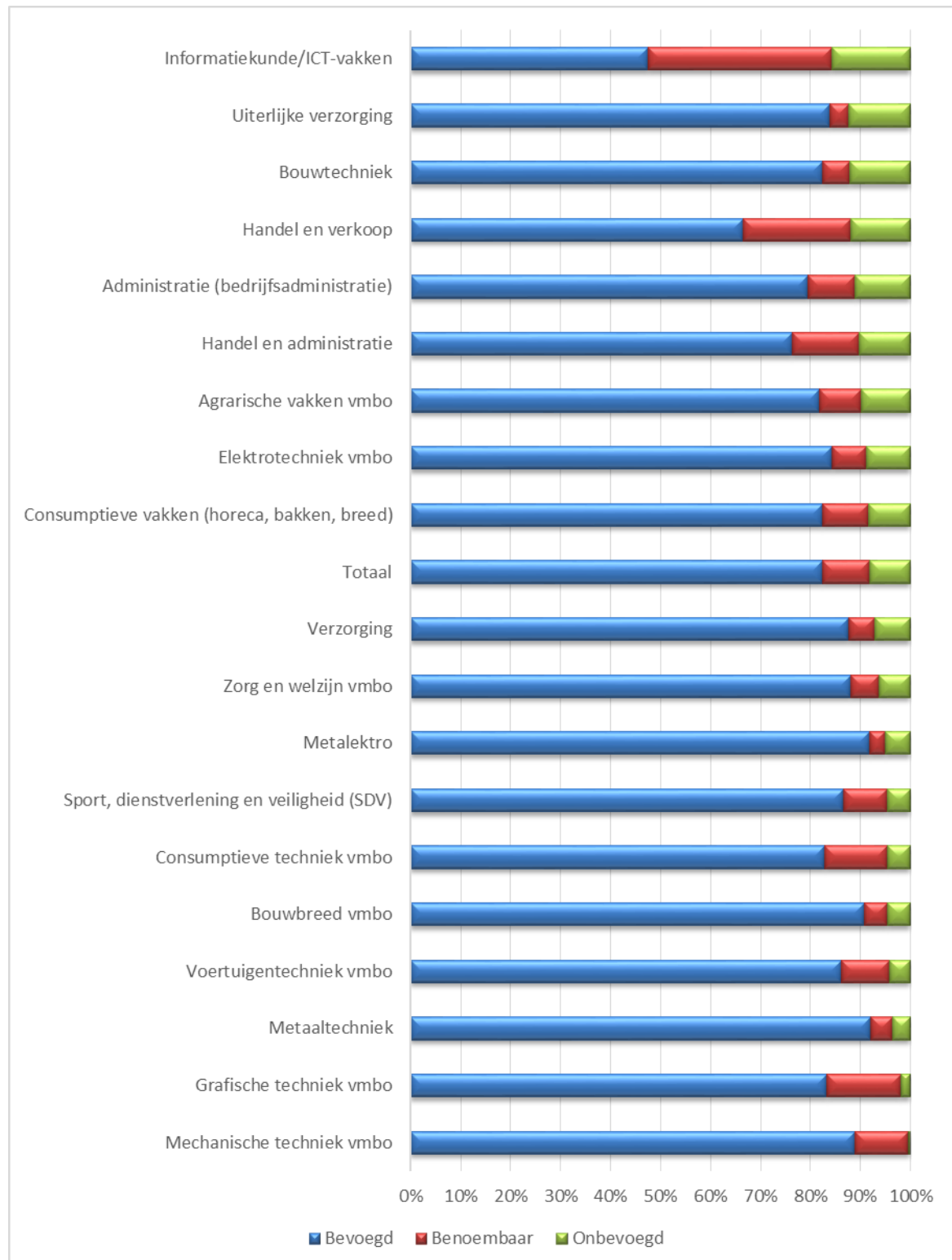
De bevoegdheidsinformatie voor de beroepsgerichte vakken waarvoor de bevoegdheidssituatie kon worden vastgesteld is te vinden in Figuur 6 (zie voor achterliggende cijfers Tabel 19 in Bijlage A), waarbij gesorteerd is op het percentage onbevoegd gegeven lesuren. De hoogste percentages onbevoegd gegeven lesuren vinden we bij Informatiekunde/ICT-vakken¹⁰ (15,7%). Bij dit vak is bovendien het benoembaarheidspercentage veruit het hoogst (36,7%). Lage bevoegdheidspercentages

⁹ Zie de artikelen XI en XII van de Wet BIO.

¹⁰ Onder deze IPTO-benaming vallen het vmbo-beroepsgerichte vak ICT-route en het avo-vak informatiekunde.

(<80%) vinden we bij Administratie (79,6%), Handel en administratie (76,3%), Handel en verkoop (66,6%) en Informatiekunde/ICT-vakken (47,5%). Van een hoog bevoegdheidspercentage (>90%) is sprake bij Bouwbreed (90,7%), Maatschappelijke beroepsvorming (91,1%), Metaaltechniek (92%) en Metalektr (91,9%).

Figuur 6: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen naar beroepsgericht vak (vmbo), gesorteerd is op percentage onbevoegd gegeven lessen. Totaal = totaal over beroepsgerichte vakken

3.2.3 Avo-vak en onderwijstype

De percentages bevoegd gegeven lessen naar avo-vak en onderwijstype staan weergegeven in Tabel 3. In de tabellen is een regel 'Resterende vakken' opgenomen, zodat een vergelijking gemaakt kan worden met het gemiddelde over alle niet opgenomen vakken. Er zijn duidelijk verschillen tussen de onderwijstypen zichtbaar, waarbij voor bijna alle vakken het vwo het hoogste bevoegdheidspercentage laat zien.

Tabel 3: Percentage bevoegd gegeven lessen naar avo-vak en onderwijstype

	Vmbo	Havo	Vwo	Combinaties	Totaal
Aardrijkskunde	86,8%	90,2%	94,4%	90,7%	90,5%
Beeldende vorming	95,9%	98,6%	98,8%	97,8%	97,3%
Biologie	89,3%	91,6%	95,0%	90,0%	91,2%
Duits	87,2%	91,3%	94,1%	88,6%	90,5%
Economie	82,3%	80,6%	89,9%	82,7%	83,6%
Engels	83,4%	87,8%	92,7%	88,3%	87,0%
Frans	93,4%	93,5%	95,6%	94,0%	94,3%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	92,8%	92,3%	96,5%	92,9%	93,8%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	85,5%	73,0%	89,4%	91,1%	89,3%
Lichamelijke opvoeding	98,7%	99,0%	99,3%	99,5%	99,0%
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	76,8%	84,0%	88,8%	74,3%	80,9%
Muziek	93,9%	96,6%	98,4%	95,7%	96,0%
Natuurkunde	76,5%	81,6%	89,8%	81,2%	84,4%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	81,5%	81,4%	84,0%	77,3%	81,4%
Nederlands	84,3%	88,6%	94,0%	87,4%	87,4%
Scheikunde	88,9%	84,1%	90,2%	82,1%	87,3%
Techniek	78,7%	87,6%	91,7%	85,8%	81,5%
Tekenen	97,6%	96,7%	98,0%	98,5%	97,7%
Wiskunde	74,2%	81,9%	90,6%	82,7%	80,9%
Resterende vakken	84,4%	88,5%	90,4%	87,1%	86,0%
Totaal	84,9%	88,6%	93,0%	89,6%	88,2%
Lesuren	480.977	213.928	265.888	129.733	1.090.525

Bekijken we de percentages benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren (Tabel 4, resp. Tabel 5) dan zien we meestal de hoogste benoembaarheidspercentages op de havo, terwijl het vmbo vrijwel zonder uitzondering de hoogste percentages lesuren gegeven door onbevoegd personeel laat zien.

Tabel 4: Percentage benoembaar gegeven lessen naar avo-vak en onderwijstype

	Vmbo	Havo	Vwo	Combinaties	Totaal
Aardrijkskunde	6,0%	6,9%	3,0%	5,4%	5,2%
Beeldende vorming	2,6%	1,3%	1,0%	1,7%	1,9%
Biologie	3,9%	5,7%	3,4%	4,6%	4,2%
Duits	4,8%	5,8%	3,8%	5,5%	4,8%
Economie	8,1%	14,6%	7,0%	10,5%	9,6%
Engels	5,3%	7,7%	4,3%	5,2%	5,6%

	Vmbo	Havo	Vwo	Combinaties	Totaal
Frans	2,6%	3,6%	2,3%	2,5%	2,8%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	3,0%	5,7%	2,6%	3,6%	3,7%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	9,4%	27,0%	5,1%	6,0%	5,3%
Lichamelijke opvoeding	0,5%	0,8%	0,6%	0,3%	0,5%
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	11,7%	12,0%	8,5%	18,0%	11,3%
Muziek	2,4%	1,5%	0,3%	1,6%	1,5%
Natuurkunde	12,7%	11,8%	6,8%	8,9%	9,6%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	8,8%	8,7%	7,2%	11,9%	8,9%
Nederlands	5,3%	8,4%	3,6%	5,3%	5,5%
Scheikunde	4,0%	11,3%	6,7%	10,5%	8,5%
Techniek	9,5%	8,2%	5,3%	8,5%	8,9%
Tekenen	1,6%	2,3%	1,8%	0,8%	1,6%
Wiskunde	12,3%	12,8%	6,5%	8,9%	10,5%
Resterende vakken	8,4%	7,8%	6,5%	7,8%	8,0%
Totaal	6,7%	7,9%	4,4%	5,3%	6,2%
Lesuren	480.977	213.928	265.888	129.733	1.090.525

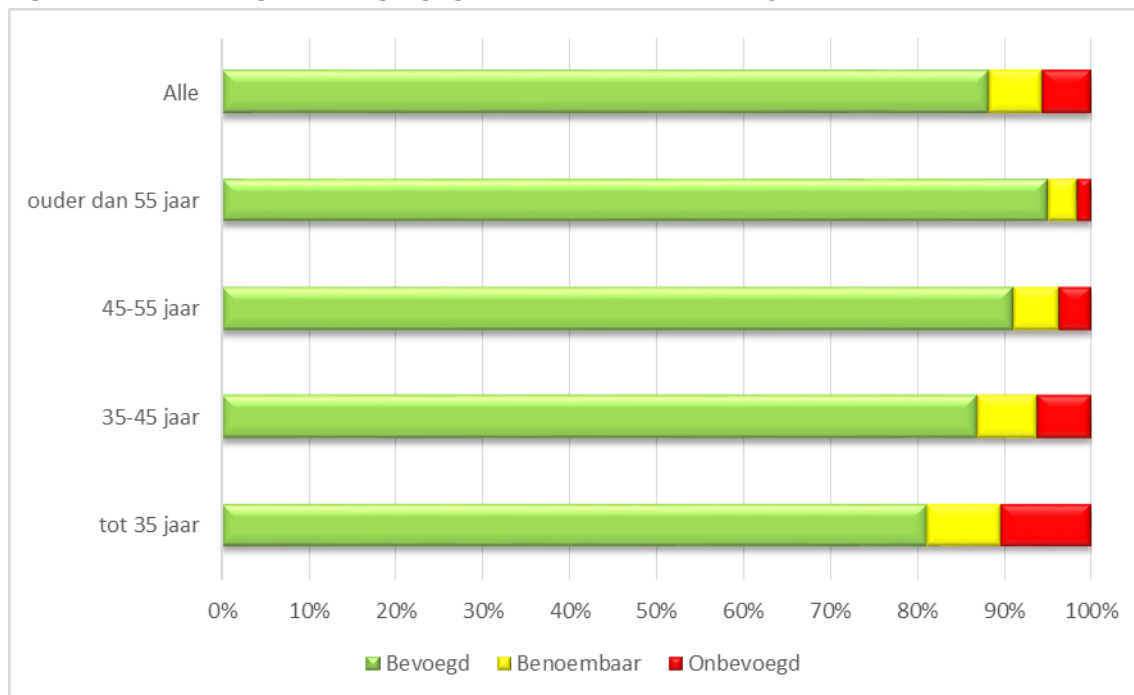
Tabel 5: Percentage onbevoegd gegeven lessen naar avo-vak en onderwijstype

Vak	Vmbo	Havo	Vwo	Combinaties	Totaal
Aardrijkskunde	7,2%	2,9%	2,6%	3,9%	4,2%
Beeldende vorming	1,5%	0,1%	0,3%	0,5%	0,8%
Biologie	6,8%	2,7%	1,6%	5,4%	4,6%
Duits	7,9%	2,9%	2,2%	5,9%	4,7%
Economie	9,6%	4,8%	3,1%	6,8%	6,8%
Engels	11,3%	4,5%	3,0%	6,6%	7,5%
Frans	4,0%	3,0%	2,0%	3,5%	2,9%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	4,2%	2,0%	0,9%	3,6%	2,5%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	5,0%	0,0%	5,5%	3,0%	5,4%
Lichamelijke opvoeding	0,8%	0,2%	0,1%	0,2%	0,4%
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	11,4%	4,0%	2,7%	7,7%	7,7%
Muziek	3,6%	1,8%	1,2%	2,7%	2,5%
Natuurkunde	10,8%	6,6%	3,4%	9,9%	6,1%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	9,6%	9,9%	8,8%	10,8%	9,7%
Nederlands	10,5%	3,1%	2,5%	7,3%	7,1%
Scheikunde	7,1%	4,6%	3,1%	7,4%	4,2%
Techniek	11,8%	4,2%	3,0%	5,7%	9,6%
Tekenen	0,8%	1,1%	0,2%	0,7%	0,7%
Wiskunde	13,4%	5,2%	2,9%	8,4%	8,6%
Resterende vakken	7,3%	3,7%	3,1%	5,1%	6,0%
Totaal	8,4%	3,5%	2,6%	5,1%	5,6%
Lesuren	480.977	213.928	265.888	129.733	1.090.525

3.2.4 Leeftijd

Het percentage bevoegd gegeven lesuren naar leeftijd is weergegeven in Figuur 7 (zie voor detailcijfers Tabel 20 in Bijlage A). Zichtbaar is dat het percentage bevoegd gegeven lesuren toeneemt met leeftijd. Voor het percentage onbevoegd en benoembaar gegeven lesuren geldt het omgekeerde.

Figuur 7: Percentage bevoegd gegeven lessen naar leeftijd

3.2.5 (On)bevoegd gegeven lesuren per persoon

De vraag of de onbevoegd gegeven lessen gegeven worden door een groot aantal personen en of dit om grote en/of kleine aantallen uren per persoon gaat is te beantwoorden aan de hand van Tabel 6. In die tabel is ook onderscheid gemaakt naar leeftijdsklassen en zijn cijfers voor de gehele groep gegeven. Veruit de grootste groep is zoals te verwachten te vinden in de kolom nul uren onbevoegd in combinatie met de rijen meer dan tien uur bevoegd/benoembaar. De daarna grootste groep is nul uren onbevoegd en tussen de één en de tien uur bevoegd. Al deze personen geven dus uitsluitend bevoegd of benoembaar les. In de rijen met nul uur bevoegd/benoembaar zijn die gevallen te zien die uitsluitend onbevoegd les geven en geen enkel uur bevoegd/benoembaar. Dit treedt vooral op onder de groep jonger dan 35 jaar. 10,4% van hen geeft uitsluitend onbevoegd les. Onder de groep ouder dan 55 jaar is dit veel minder, namelijk 1,2%. Combinaties van bevoegd en onbevoegd lesgeven komen uiteraard ook voor. Zo is te zien dat onder de groep tot 35 jaar 3,2% zowel uren bevoegd als onbevoegd lesgeeft. Voor de oudste groep is dit 1,4% en over alle leeftijdsgroepen samen 2,5%.

Tabel 6: Verdeling van onderwijsgeevenden over het door hen gegeven aantal bevoegd plus benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren

Leeftijd	Uren	Uren onbevoegd			Totaal
	bevoegd en benoembaar	0	1-10	10+	
<35 jaar	0		3,4%	7,0%	10,4%
	1-10	17,3%	1,0%	0,5%	18,8%
	10+	69,1%	1,6%	0,1%	70,8%
	Totaal	86,4%	6,0%	7,6%	100,0%
35-45 jaar	0		1,7%	3,8%	5,5%
	1-10	19,9%	1,0%	0,3%	21,2%
	10+	71,6%	1,5%	0,1%	73,3%
	Totaal	91,5%	4,3%	4,2%	100,0%
45-55 jaar	0		1,1%	2,0%	3,2%
	1-10	21,1%	0,9%	0,3%	22,3%
	10+	73,3%	1,2%	0,0%	74,5%
	Totaal	94,4%	3,2%	2,4%	100,0%
>55 jaar	0		0,5%	0,7%	1,2%
	1-10	26,3%	0,6%	0,2%	27,1%
	10+	71,0%	0,7%	0,0%	71,7%
	Totaal	97,4%	1,8%	0,9%	100,0%
Alle	0		1,8%	3,5%	5,2%
	1-10	21,1%	0,9%	0,3%	22,4%
	10+	71,1%	1,2%	0,1%	72,4%
	Totaal	92,3%	3,9%	3,8%	100,0%

3.2.6 Opleidingssituatie vakken waarvoor geen bevoegdheid is bepaald

In het geval van de vakken Praktische sectororiëntatie, Begeleidingsuren/counselinguren, Keuzewerktijd en Mentorles, waarvoor geen bevoegdheidssituatie is vastgesteld, is gekeken of men daarnaast een ander vak geeft waarvoor wel een bevoegdheid is vastgesteld. Zo ja, dan is in Tabel 7 deze bevoegdheid opgenomen in de bovenste resultaatregel. Indien dit niet het geval is, is aan de school gevraagd om nadere informatie over de opleidingssituatie te geven, zie de regels daaronder in zelfde tabel. Hetzelfde is gedaan voor het vak Rekenen, zie Tabel 8. In veruit de meeste gevallen is sprake van één of andere vorm van onderwijsbevoegdheid. In vrijwel 90%, resp. vrijwel 80% van de gevallen is men bevoegd voor een ander gegeven vak. Op het vmbo is relatief wat vaker sprake van alleen een pabo opleiding of een tweedegraads lerarenopleiding.

Tabel 7: opleidingssituatie Praktische sectororiëntatie, Begeleidingsuren/counselinguren, Keuzewerktijd en Mentorles

	Vmbo	Havo	Vwo	Combin.	Alle
Bevoegd/benoembaar (bij ander gegeven vak)	86,7%	94,4%	94,8%	88,9%	89,5%
Pabo	1,7%	0,0%	0,1%	1,2%	1,1%
Tweedegraads lerarenopleiding	3,0%	1,1%	0,8%	1,3%	2,0%
Eerstegraads lerarenopleiding	0,2%	0,5%	0,7%	0,4%	0,4%
Een ander hbo of wo getuigschrift	0,6%	0,4%	0,8%	1,1%	0,7%

	Vmbo	Havo	Vwo	Combin.	Alle
Een verklaring van het ministerie omtrent bevoegdheid	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%
Een getuigschrift van voor 2006 op grond waarvan het vak gegeven mag worden	0,2%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
Anders	7,5%	3,6%	2,9%	6,8%	6,1%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Aantal lesuren	33.414	9.336	10.653	12.621	66.024

Tabel 8: opleidingssituatie Rekenen

	Vmbo	Havo	Vwo	Combin.	Alle
Bevoegd/benoembaar (bij ander gegeven vak)	77,8%	81,4%	81,2%	77,2%	78,2%
Pabo	5,9%	3,6%	3,1%	6,1%	5,6%
Tweedegraads lerarenopleiding	4,3%	3,8%	1,7%	4,2%	4,1%
Eerstegraads lerarenopleiding	0,7%	1,7%	4,9%	1,0%	1,0%
Een ander hbo of wo getuigschrift	1,1%	1,7%	1,1%	0,4%	1,1%
Een verklaring van het ministerie omtrent bevoegdheid	0,0%	0,3%	0,3%	0,0%	0,0%
Een getuigschrift van voor 2006 op grond waarvan het vak gegeven mag worden	0,7%	0,0%	0,0%	0,4%	0,6%
Anders	9,5%	7,6%	7,7%	10,6%	9,4%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Aantal lesuren	11.112	1.403	639	1.390	14.544

3.3 Vakken

In deze paragraaf gaan we in op de gegeven vakken en de bijbehorende lesuren. Daarbij is in de tabellen een selectie gemaakt uit alle vakken die in IPTO onderscheiden worden, te weten de 20 grootste algemeen vormende vakken (avo-vakken) en 20 vmbo specifieke beroepsgerichte vakken.¹¹ Gegevens voor alle individuele vakken zijn opgenomen in bijlage E. In de tabellen is waar van toepassing een regel 'Resterende vakken' opgenomen, zodat de percentages optellen tot 100%. We starten in 3.3.1 met een overzicht van het aantal lesuren van avo-vakken, onderscheiden naar graadsector. In paragraaf 3.3.2 maken we het onderscheid naar onderwijstype, waarna we in paragraaf 3.3.3 inzoomen op het vmbo. In paragraaf 3.3.4 maken we vervolgens een analyse van de verdeling naar leeftijdscategorie. Regionale gegevens worden behandeld in paragraaf 3.4.1.

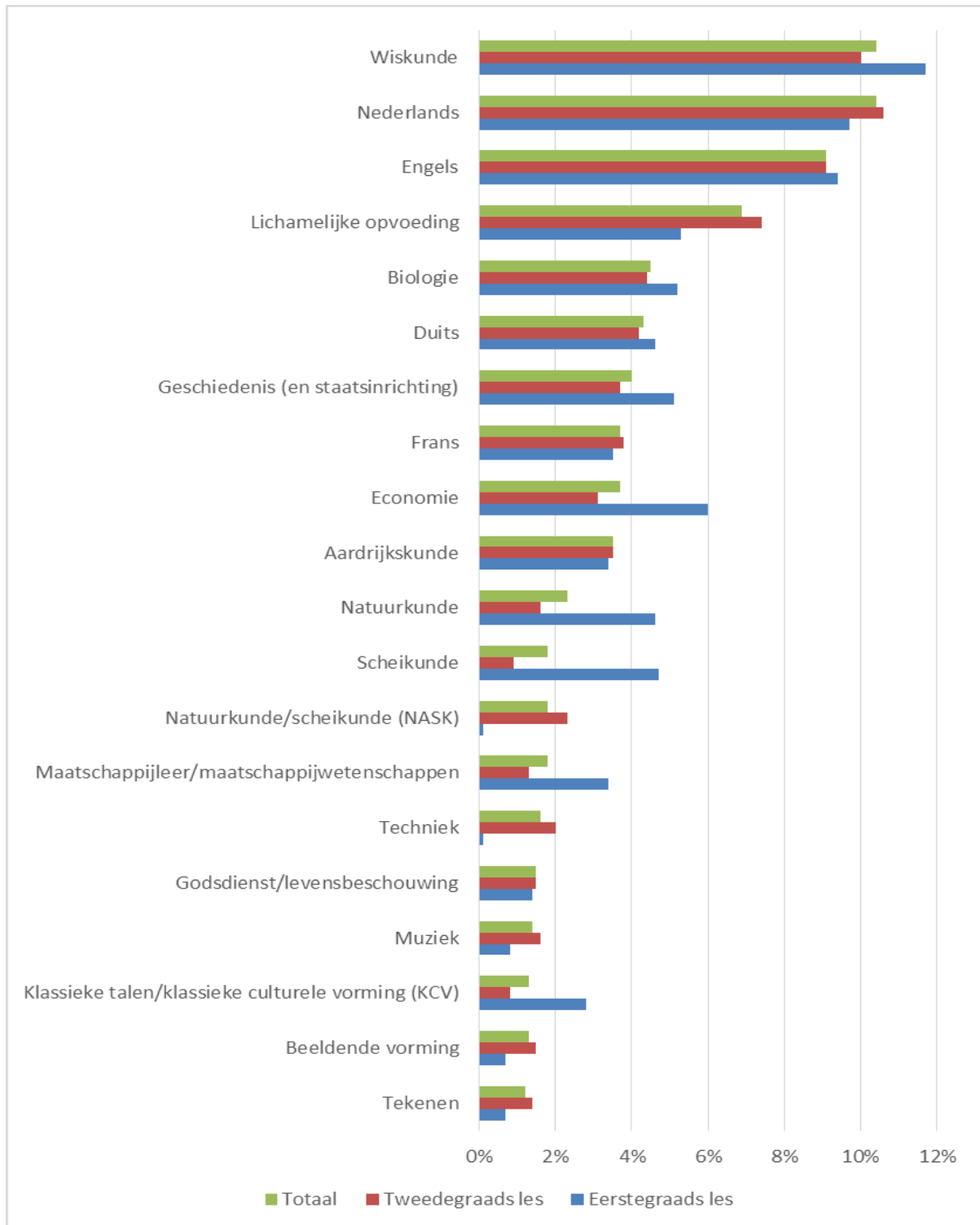
3.3.1 Avo-vakken naar graadsector

In Figuur 8 (detailcijfers zijn te vinden in Tabel 21 in Bijlage A) is het percentage lesuren voor de avo-vakken weergegeven per graadsector. De 'grote' avo-vakken met een aandeel van 9% of meer zijn voor beide graadsectoren Nederlands, Engels en Wiskunde. Het vak Techniek komt nauwelijks voor in de eerstegraadsector. Hetzelfde geldt voor het combinatievak NASK, dat in de eerstegraadsector vooral gescheiden gegeven wordt als

¹¹ Dit wijkt af van de IPTO-2013 rapportage, waar vakken zijn samengenomen tot hoofdvakken. In de IPTO-2013 rapportage viel onder Economie bijvoorbeeld: Economie, Administratie, Bedrijfseconomie, Kantoorpraktijk, Management en organisatie, Verkooppraktijk, Handel en Administratie, Handel en verkoop. In IPTO-2014 wordt over de losse vakken gerapporteerd. De percentages onder Economie uit IPTO-2013 (hoofdvak) en onder Economie in dit rapport m.b.t. IPTO-2014 (vak) zijn dus niet vergelijkbaar.

Natuurkunde of Scheikunde. Natuur- en Scheikunde worden (ook als we daar NASK bij optellen) relatief vaker in de eerstegraadsector gegeven. Andere vakken die een relatief groot aandeel in de eerstegraadsector kennen zijn Economie, Maatschappijleer en Klassieke Talen.

Figuur 8: Percentage lesuren voor avo-vakken naar graadsector, de vakken zijn gesorteerd op aflopende grootte voor het totaal (eerste- en tweedegraadsector samen)

3.3.2 Avo-vakken naar onderwijstype

In Tabel 9 is het percentage lesuren avo-vakken weergegeven voor de verschillende onderwijstypen. De gegevens voor de vakken op detailniveau zijn opgenomen in Bijlage E, die naar graadsector in Bijlage F. De drie grootste avo-vakken zijn bij alle onderwijstypen Nederlands, Engels en Wiskunde. Samen zijn deze vakken goed voor ongeveer 30% van de lesuren.

Tabel 9: Percentage gegeven lesuren per avo-vak naar onderwijstype (alle graadsectoren)

	Vmbo	Havo	Vwo	Combinaties	Totaal
Aardrijkskunde	2,2%	4,7%	4,4%	4,6%	3,5%
Beeldende vorming	1,3%	1,2%	1,2%	2,2%	1,3%
Biologie	4,5%	4,7%	4,6%	4,3%	4,5%
Duits	3,3%	5,7%	5,6%	3,4%	4,3%
Economie	3,9%	5,1%	3,6%	1,1%	3,7%
Engels	9,1%	9,7%	9,0%	8,6%	9,1%
Frans	1,4%	5,2%	5,6%	6,4%	3,7%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	2,4%	6,0%	5,2%	4,9%	4,0%
Godsdienst/levensbeschouwing	1,2%	1,8%	1,5%	1,8%	1,5%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	0,0%	0,0%	5,3%	0,4%	1,3%
Lichamelijke opvoeding	7,2%	6,3%	5,9%	8,4%	6,9%
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	2,0%	2,3%	1,5%	0,5%	1,8%
Muziek	0,9%	1,4%	1,4%	2,9%	1,4%
Natuurkunde	0,8%	4,2%	4,4%	1,2%	2,3%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	3,1%	0,7%	0,6%	1,0%	1,8%
Nederlands	11,0%	10,6%	9,0%	10,5%	10,4%
Scheikunde	0,3%	3,7%	3,8%	0,7%	1,8%
Techniek	2,4%	0,5%	0,6%	2,0%	1,6%
Tekenen	0,9%	1,3%	1,3%	1,9%	1,2%
Wiskunde	9,9%	10,6%	11,4%	10,2%	10,4%
Resterende vakken	32,1%	14,1%	14,1%	22,9%	23,4%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Lesuren	558.481	231.061	285.124	152.139	1.226.805

3.3.3 Leerwegen vmbo en beroepsgerichte vakken vmbo

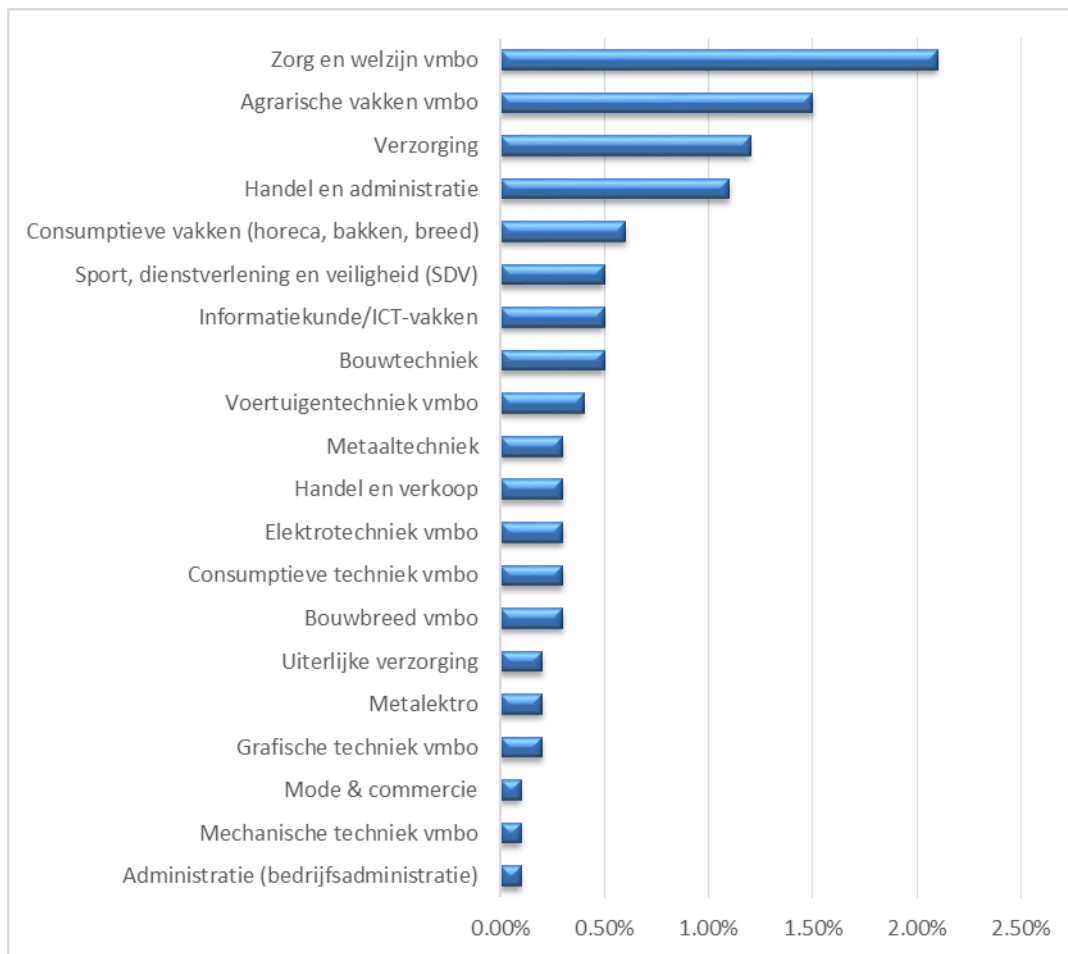
In deze paragraaf wordt nader ingezoomd op het vmbo. In Tabel 10 wordt een opsplitsing gemaakt naar de leerwegen basis (vmbo-b), kader (vmbo-k), gemengd (vmbo-g), en theoretisch (vmbo-t). In bijna 30% van de lesuren zitten deze leerwegen bij elkaar in een les en is dit onderscheid niet te maken, deze lesuren zijn in de tabel weergegeven onder combinatie (combin.). Te zien is bijvoorbeeld dat (inherent aan de leerwegen) vmbo-t relatief veel lesuren avo-vakken kent (slechts 15,4% betreft resterende vakken). Van de overige leerwegen heeft vmbo-g nog de meeste avo-vakken. Nederlands, Engels en Wiskunde worden op alle leerwegen veel gegeven.

Tabel 10: Percentage gegeven lesuren per avo-vak naar leerweg in het vmbo

	Vmbo-b	Vmbo-k	Vmbo-g	Vmbo-t	Combin.	Totaal
Aardrijkskunde	0,7%	0,7%	1,7%	4,6%	1,5%	12.505
Beeldende vorming	1,4%	1,2%	1,0%	1,3%	1,2%	6.997
Biologie	4,1%	4,4%	5,4%	6,0%	3,2%	25.130
Duits	0,6%	2,3%	5,4%	5,8%	2,5%	18.495
Economie	2,5%	3,3%	5,5%	5,9%	2,7%	21.816
Engels	9,7%	10,6%	9,8%	9,7%	7,1%	50.467
Frans	0,0%	0,1%	0,7%	3,5%	0,8%	8.064
Geschiedenis (en staatsinrichting)	0,5%	0,7%	1,8%	5,0%	1,5%	13.252
Godsdienst/levensbeschouwing	1,1%	1,2%	1,3%	1,4%	0,9%	6.484
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	60
Lichamelijke opvoeding	7,5%	7,4%	6,0%	7,4%	6,7%	39.698
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	2,3%	2,5%	2,0%	2,2%	1,4%	11.156
Muziek	0,7%	0,7%	0,5%	1,2%	0,9%	5.203
Natuurkunde	0,5%	0,7%	0,7%	1,3%	0,5%	4.511
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	2,1%	2,4%	4,7%	4,6%	2,1%	16.935
Nederlands	12,8%	12,4%	10,8%	10,9%	9,4%	61.144
Scheikunde	0,0%	0,0%	0,3%	0,7%	0,1%	1.431
Techniek	2,7%	2,2%	1,6%	1,2%	3,8%	13.244
Tekenen	0,6%	0,5%	0,7%	1,4%	0,9%	5.248
Wiskunde	10,2%	11,3%	10,3%	10,5%	8,0%	54.612
Resterende vakken	40,0%	35,4%	29,6%	15,4%	44,7%	177.279
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Lesuren	99.471	91.705	16.766	185.976	159.807	553.725

In Figuur 9 (en Tabel 22 in Bijlage A) is het percentage lesuren beroepsgerichte vakken op het vmbo opgenomen. De grootste beroepsgerichte vakken op het vmbo zijn Agrarische vakken, Handel en administratie, Verzorging en Zorg en welzijn. Ook deze grootste beroepsgerichte vakken zijn overigens allemaal relatief gering van omvang met percentages tussen 1,1% en 2,1% van het totaal aan lesuren op het vmbo, daarom is hier geen verdere opsplitsing naar leerweg gemaakt.

Figuur 9: Percentage lesuren voor beroepsgerichte vakken (vmbo), gesorteerd van groot naar klein

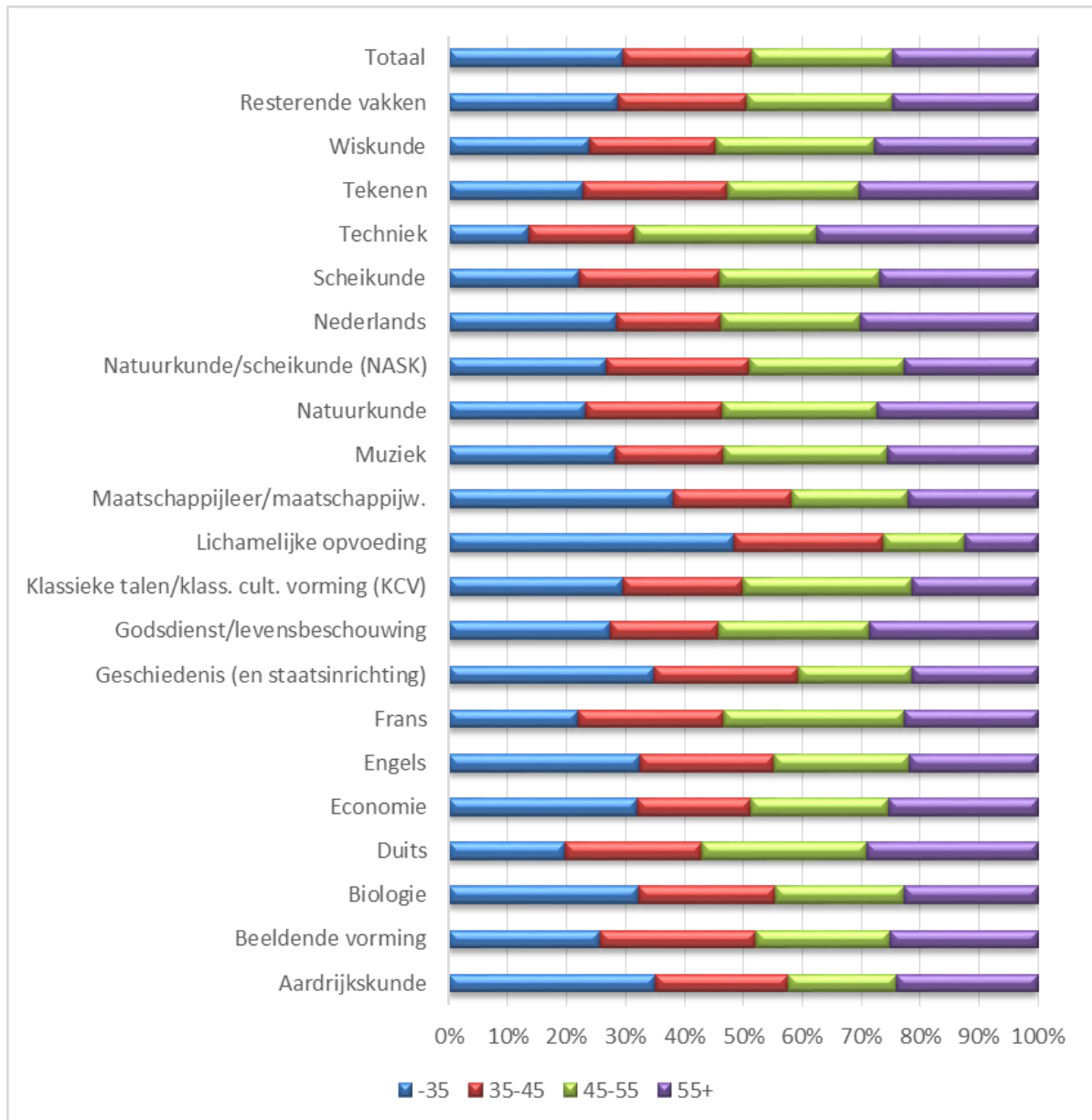

3.3.4 Leeftijd

In deze paragraaf bekijken we de leeftijdsverdeling naar vak, zie Figuur 10 voor de avo-vakken (en Tabel 23 in Bijlage A). De gehanteerde leeftijdscategorieën zijn tot 35 jaar, 35 tot 45 jaar, 45 tot 55 jaar en 55 jaar en ouder. De categorie tot 35 jaar is daarbij het sterkst vertegenwoordigd met 29,5%, die van 35-45 het minst met 22%. De twee overige categorieën nemen elk ongeveer een kwart voor hun rekening. Bij een aantal vakken is sprake is van een duidelijk afwijkende leeftijdsverdeling. Lichamelijke Opvoeding is een vak dat relatief vaak door leraren tot 35 jaar gegeven wordt: 48,3% van de lesuren Lichamelijke Opvoeding wordt gegeven door deze groep. Techniek is juist een vak dat relatief vaak door 55-plussers gegeven wordt: 37,7% van de lesuren Techniek wordt gegeven door 55-plussers, tegenover 24,7% van alle lesuren. Ook bij sommige andere vakken is een lichte leeftijdsafhankelijkheid zichtbaar. Er is bijvoorbeeld sprake van een lichte oververtegenwoordiging van ouderen bij onder meer Duits, Godsdienst/levensbeschouwing, Nederlands, Tekenen en Wiskunde en van een lichte ondervertegenwoordiging bij onder meer Engels, Geschiedenis, Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV) en Maatschappijleer. Een opsplitsing van deze cijfers naar graadsector is te vinden in Bijlage G.

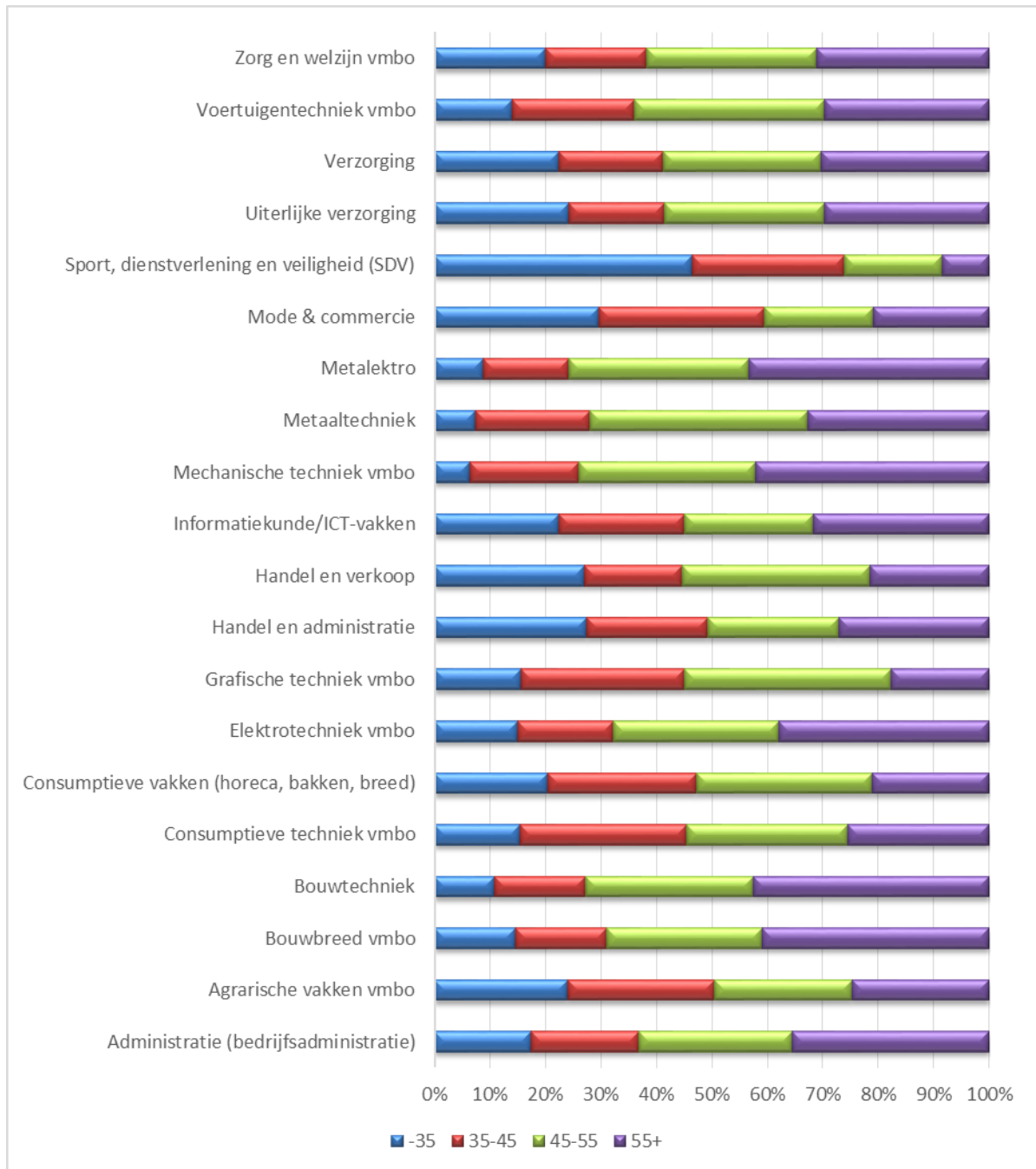

Figuur 10: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per avo-vak

In Figuur 11 (en Tabel 24 in Bijlage A) is de verdeling naar leeftijd van het aantal lesuren voor de beroepsgerichte vmbo vakken weergegeven. Ook hier zien we duidelijk (nog veel grotere) verschillen per vak. De vakken Bouwtechniek, Mechanische techniek vmbo, Metaaltechniek en Metalektronica worden duidelijk minder vaak door de groep tot 35 jaar gegeven. Bij het vak Sport, dienstverlening en veiligheid (SDV) is dat juist relatief vaak het geval.

Figuur 11: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per beroepsgericht vak (vmbo)

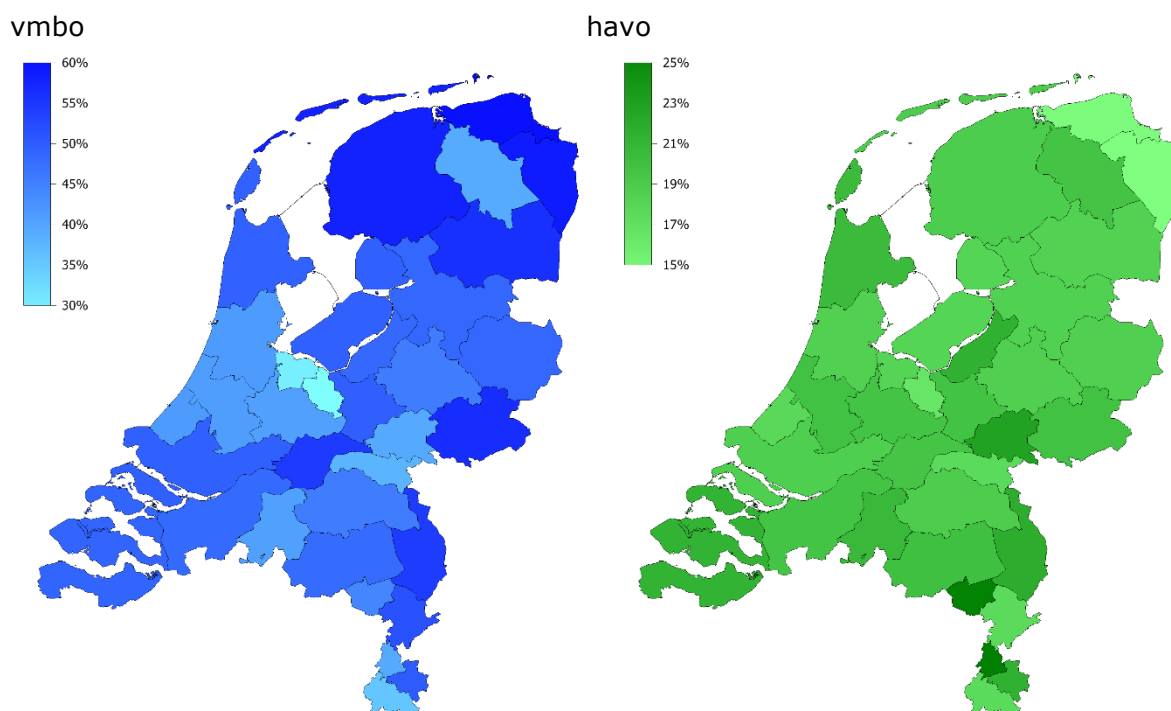
3.4 Regionale cijfers

In deze paragraaf bespreken we de uitkomsten naar regio. Daarbij bekijken we eerst de lesuren naar schooltype in paragraaf 3.4.1 omdat we deze gegevens nodig hebben bij het interpreteren van de bevoegdheidscijfers in paragraaf 3.4.2.

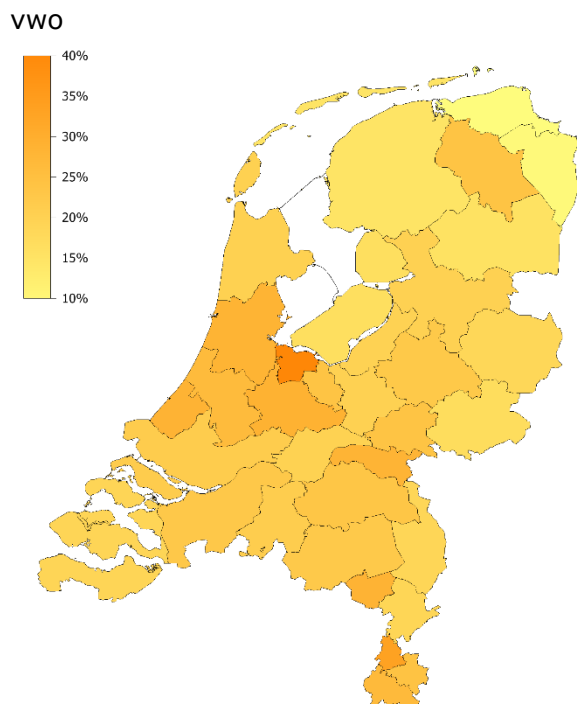
3.4.1 Lesuren naar onderwijstype

In Figuur 12 is het procentuele aandeel van de verschillende onderwijstypes (op basis van in IPTO gemeten lesuren) weergegeven naar RPA regio¹² (Regionale Platforms Arbeidsmarkt). De figuur geeft niet zozeer weer waar bijvoorbeeld veel leerlingen vmbo wonen, maar wel waar veel leerlingen vmbo les volgen, dus wordt (vooral) bepaald door waar zich vestigingen bevinden die een bepaald onderwijstype aanbieden. Er is duidelijk sprake van soms zelfs vrij grote regionale verschillen. Indien men regionale analyses uitvoert is het verstandig om dit in het achterhoofd te houden. Verschillen tussen regio's kunnen veroorzaakt worden door verschillen in de mate van voorkomen van onderwijstypes in die regio's.

Figuur 12: Percentage lessen dat in een regio aan een bepaald onderwijstype wordt besteed

¹² Een toelichting op de gehanteerde RPA indeling is te vinden op: http://www.regioatlas.nl/kaarten#_regionaleplatformsarbeidsmarkt

3.4.2 Bevoegdheid

Als we de percentages opsplitsen naar landsdeel¹³ (Tabel 11), dan zien we dat het landsdeel West het laagste percentage bevoegd gegeven lessen kent (87,0%) en het hoogste percentage onbevoegd gegeven lessen (6,2%). Voor het landsdeel Zuid is dat net andersom (89,9% bevoegd en 4,5% onbevoegd).

Tabel 11: Percentage bevoegd gegeven lessen naar de landsdelen Noord, Oost, West en Zuid

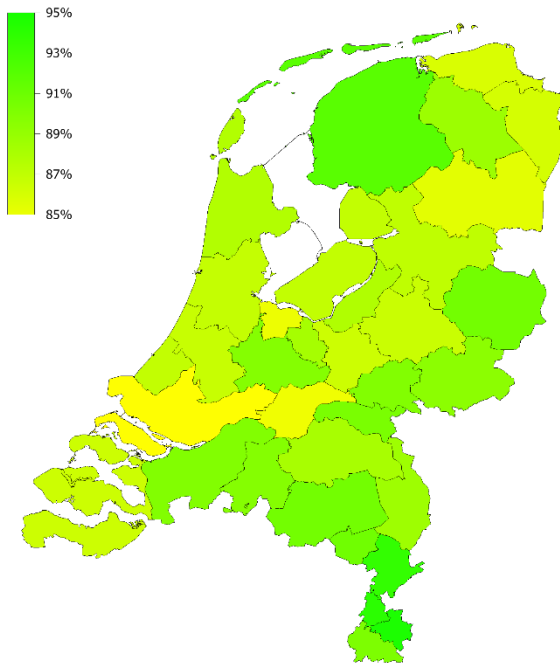
	Bevoegd	Benoembaar	Onbevoegd	Totaal	Lesuren
Noord	89,0%	6,0%	5,0%	100,0%	116.248
Oost	88,6%	5,5%	5,9%	100,0%	222.597
West	87,0%	6,8%	6,2%	100,0%	501.009
Zuid	89,9%	5,7%	4,5%	100,0%	250.670
Totaal	88,2%	6,2%	5,6%	100,0%	1.090.525
Lesuren	961.694	67.621	61.209		

De uitkomsten naar regio zijn meer in detail opgesplitst in Figuur 13 (zie voor detailcijfers Tabel 25 in Bijlage A). Er zijn duidelijk regionale verschillen aanwezig. Relatief hoge bevoegdheidspercentages (hoger dan 90%) zijn bijvoorbeeld te vinden in de Limburgse regio's en Friesland. Relatief hoge percentages onbevoegd gegeven lesuren (groter dan 8%) zijn te vinden in de regio's Rijnmond en Rivierenland.

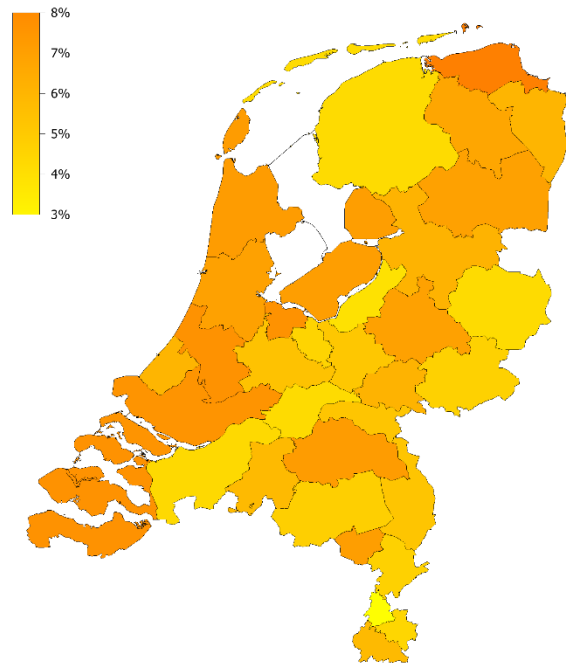
¹³ Noord: Groningen, Friesland, Drenthe; Oost: Overijssel, Gelderland, deel van Utrecht; West: Noord-Holland, Zuid-Holland, deel van Utrecht, Flevoland; Zuid: Zeeland, Noord-Brabant, Limburg.

Figuur 13: Regionale verdeling van de bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren (schalen verschillen per kaartje)

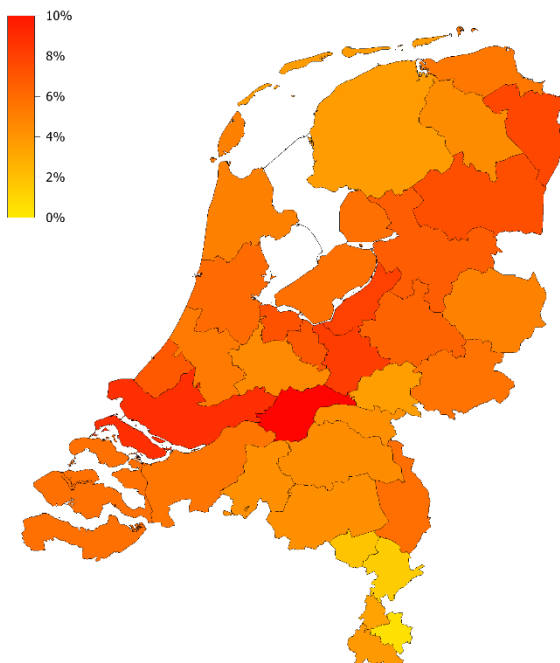
% bevoegd

% benoembaar

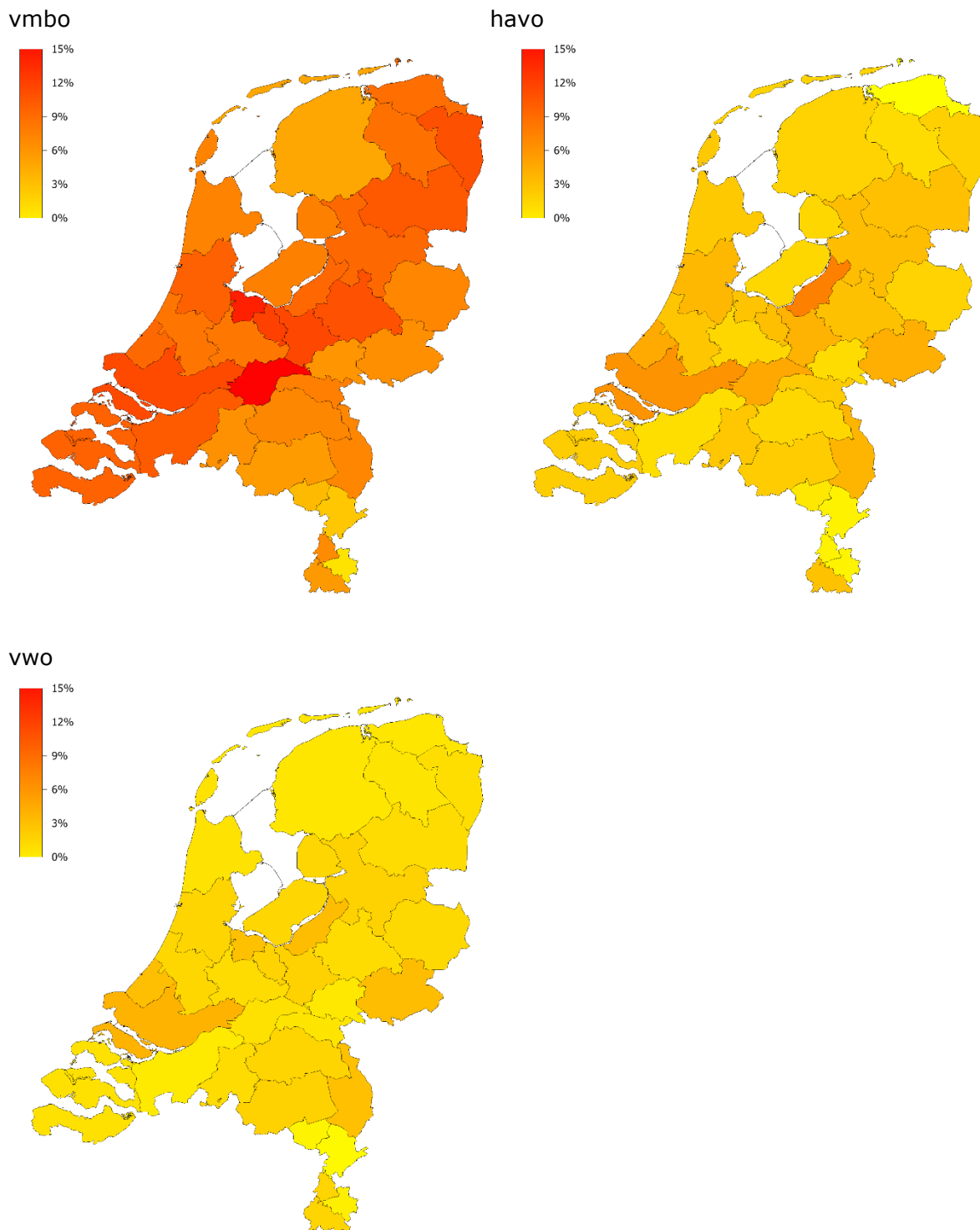

% onbevoegd

De (on)bevoegdheidspercentages variëren dus regionaal, maar eerder (zie Figuur 12) zagen we dat de aandelen van de verschillende onderwijstypen ook naar regio verschillen. Omdat de bevoegdheidspercentages ook naar onderwijstype variëren is het dus zuiverder om de opsplitsing naar onderwijstype te maken als we kijken naar regionale percentages

Figuur 14: Percentage onbevoegd gegeven lesuren per onderwijstype naar regio

van (on)bevoegdheid. We beperken ons daarbij hier tot de onbevoegdheidspercentages, zie Figuur 14 (en Tabel 16 in Bijlage A voor detailcijfers). De schaal met betrekking tot de onbevoegdheidspercentages is hier voor alle onderwijstypes gelijk gekozen en aangepast aan die van vmbo, waar zich de hoogste percentages voordoen. Op die manier zijn de onderwijstypes in Figuur 14 goed vergelijkbaar. Allereerst wordt uit de figuur nog een keer zichtbaar dat het vmbo de meeste onbevoegd gegeven lesuren kent. Vervolgens wordt duidelijk dat er daarbij sprake is van grote regionale verschillen. Op het vmbo is sprake van een hoog percentage onbevoegd gegeven lessen in de regio Rivierenland (15,0%),

maar ook in de Gooi en Vechtstreek (13,1%). Laag scoort Parkstand Limburg (1,6%). Voor de havo zien we hoge onbevoegdheidspercentages in de regio Noordwest-Veluwe (7,5%), gevolgd door Rijnmond (6,3%). Noord-Groningen lijkt hier laag te scoren, maar daar zijn geen klassen met alleen havo leerlingen. Op het vwo zijn de percentages onbevoegd gegeven lesuren het hoogst in de regio's Rijnmond (4,5%), Haaglanden (3,8%), Gooi en Vechtstreek (3,7%), Noordwest-Veluwe (3,9%), Achterhoek (3,9%) en Noord-Limburg (3,7%).

3.5 Ontwikkelingen tussen IPTO-2013 en IPTO-2014

Vanwege het feit dat in IPTO-2014 sprake is van een sterk verbeterde bevoegdheidsmeting ten opzichte van IPTO-2013 is voor wat betreft bevoegdheid geen vergelijking met IPTO-2013 mogelijk. Voor wat betreft de ontwikkeling in de gegeven lesuren naar vak kunnen wel ontwikkelingen bepaald worden. Om te abstraheren van landelijke groei en krimp van het aantal leerlingen tonen we de ontwikkeling in het aandeel van een vak in het totaal aantal lesuren, zie Tabel 12. We constateren een groei bij de vakken Beeldende vorming, Biologie, Natuurkunde, Scheikunde en de Resterende vakken. Bij de overige vakken is sprake van een relatieve afname, alleen het aandeel Nederlands is constant gebleven. Kijken we naar het totaal aantal lesuren, dan zien we een groei van 4,4%. Dit betekent dat voor alle avo-vakken met uitzondering van Tekenen sprake is van absolute groei van het aantal lesuren.

Het aandeel beroepsgerichte vakken in het vmbo waarvoor een bevoegdheid kon worden vastgesteld is iets toegenomen van 11,1% naar 11,4%, zie ook voetnoot 14.

Tabel 12: Procentueel aandeel avo-vakken in 2013, 2014 en de groei van het aandeel lesuren in een gegeven avo-vak: (aandeel 2014-aandeel 2013)/ aandeel 2013. In de laatste regel van de tabel is het aantal lesuren in 2013 en 2014 opgenomen en de procentuele groei daarvan.

Vak	% uren 2013	% uren 2014	Groei (2014-2013)/2013
Aardrijkskunde	3,53%	3,48%	-1,3%
Beeldende vorming	1,27%	1,33%	4,6%
Biologie	4,47%	4,52%	1,3%
Duits	4,38%	4,29%	-2,0%
Economie	3,74%	3,72%	-0,6%
Engels	9,11%	9,07%	-0,4%
Frans	3,83%	3,71%	-3,2%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	4,05%	3,97%	-2,0%
Godsdienst/levensbeschouwing	1,46%	1,42%	-2,3%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	1,35%	1,30%	-3,2%
Lichamelijke opvoeding	6,85%	6,82%	-0,5%
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	1,81%	1,78%	-1,5%
Muziek	1,44%	1,39%	-3,5%
Natuurkunde	2,30%	2,32%	0,6%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	1,81%	1,80%	-0,6%
Nederlands	10,36%	10,36%	0,0%
Scheikunde	1,71%	1,76%	3,1%
Techniek	1,67%	1,66%	-1,1%
Tekenen	1,28%	1,21%	-5,9%

Vak	% uren 2013	% uren 2014	Groei (2014-2013)/2013
Wiskunde	10,48%	10,36%	-1,1%
Resterende vakken	23,11%	23,73%	2,7%
Totaal	100%	100%	
Aantal lesuren	1.198.579	1.251.292 ¹⁴	4,4%

¹⁴ De bevoegdheidscategorieën "Ondersteunt docent" en "Geeft dit vak niet" zijn in deze tabel uit het oogpunt van vergelijkbaarheid met 2013 meegenomen. Deze informatie is in de voorgaande IPTO-metingen niet beschikbaar. Hierdoor wijkt het aantal lessen in 2014 licht af van de overige cijfers in dit rapport.

4 Discussie/nabeschuwing

In het Nationaal Onderwijsakkoord (2013) is afgesproken dat alle lessen in het voortgezet onderwijs vanaf het najaar van 2017 moeten worden gegeven door daartoe bevoegde leraren (of leraren in opleiding). Dit om de kwaliteit van het onderwijs te garanderen en te verbeteren. Besturen en scholen moeten onbevoegde leraren stimuleren om een bevoegdheid te halen.

Om deze afspraak kracht bij te zetten heeft de staatssecretaris van onderwijs op 29 februari 2016 een plan van aanpak gepresenteerd om het aantal onbevoegd gegeven lessen terug te dringen. De op dat moment meest recente openbare cijfers gaven aan dat in 2014 ongeveer een kwart van de lessen in het voortgezet onderwijs gegeven werd door leraren die niet bevoegd¹⁵ zijn voor de betreffende les. Uit de huidige (verbeterde) meting die in dit rapport besproken wordt blijkt dat dit in werkelijkheid niet een kwart, maar ongeveer een achtste bedraagt. De omvang van het niet bevoegd lesgeven is dus kleiner dan gedacht. Anderzijds zijn de in de praktijk ervaren problemen daarmee niet opgelost, alleen de meting van de omvang van het probleem is nauwkeuriger geworden.

In het plan van aanpak wordt net als in dit rapport onderscheid gemaakt naar bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen. Binnen de onbevoegd gegeven lessen wordt in het plan van aanpak bovendien onderscheid gemaakt tussen 'onbevoegd' en 'onbevoegd, wel bekwaam'. Deze laatste groep wordt verondersteld wel aan bepaalde kwaliteitseisen te voldoen, maar de wetgeving sluit niet goed aan bij de (veranderlijke) praktijk, of men beschikt wel over de juiste kennis, maar heeft gewoon nog geen diploma gehaald. Het onderscheid tussen 'onbevoegd' en 'onbevoegd, wel bekwaam' wordt in dit rapport niet gemaakt¹⁶. Als we het percentage van 4% 'onbevoegd, wel bekwaam' uit het plan van aanpak ook in dit rapport zouden hanteren¹⁷ en we zetten de cijfers uit het plan van aanpak en dit rapport naast elkaar, dan ontstaat het beeld uit Tabel 13.

Tabel 13: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen uit het plan van aanpak en op grond van de huidige meting

	Plan van aanpak	Huidig rapport
Bevoegd	77%	88%
Benoembaar	7%	6%
Onbevoegd	12%	2%*
Onbevoegd, wel (deels) bekwaam	4%	4%*

*gemeten is 6% onbevoegd, de 6% zijn gesplitst op basis van 4% onbevoegd, wel deels bekwaam uit het plan van aanpak

Als we het zo bezien, dan lijkt er niet veel aan de hand. Slechts 2% van de lessen wordt onbevoegd gegeven zonder dat men al deels bekwaam is. Bedenk daarbij echter dat de situatie per vak, regio en onderwijstype verschilt. Een percentage onbevoegd gegeven lessen bij Wiskunde van 8,6% mag vermoedelijk wel degelijk als problematisch gezien worden. Er is dus niet zozeer sprake van een generiek probleem binnen het vo, maar eerder van een specifiek probleem bij bepaalde vakken. Een vraag die daarbij onmiddellijk opkomt, is de vraag of het hier gaat om zogeheten tekortvakken.

¹⁵ Merk op dat niet bevoegd iets anders is dan onbevoegd. Onder niet bevoegd valt ook benoembaar. Deze groep is (grotendeels) in opleiding en voldoet aan de wettelijke eisen (zolang de opleiding niet te lang duurt).

¹⁶ In de volgende meting zal ook het opleidingsniveau van onbevoegden in kaart gebracht worden, waardoor een beter beeld van de omvang van de groep 'onbevoegd, wel bekwaam' ontstaat.

¹⁷ De 4% lijkt niet onrealistisch, gegeven het aantal personen met een pabo diploma dat lesgeeft in de onderbouw van het vmbo, zie Bijlage C. Deze categorie wordt in het plan van aanpak genoemd als één van de onderdelen van 'onbevoegd, wel bekwaam'.

Tekortvakken

De gedachte dat we vooral veel niet bevoegde lessen zullen zien bij verplichte vakken waar een tekort aan bevoegde leerkrachten bestaat ligt voor de hand. Op grond van de arbeidsmarktramingen¹⁸ worden de vakken Duits, Informatica, Natuurkunde, Scheikunde en Klassieke Talen als vakken gezien waar relatief grote tekorten aan onderwijzend personeel optreden. In de bevoegdheidscijfers zou men daar dan ook relatief hoge percentages onbevoegd gegeven lesuren verwachten. Dit is bij Duits en Klassieke Talen in elk geval niet zo. Het percentage onbevoegd gegeven lesuren is daar minder dan gemiddeld over alle vakken. Een mogelijke verklaring voor dit feit is dat dit waarschijnlijk vakken zijn die zonder bevoegdheid ook moeilijk te geven zijn. Daardoor staat bij deze vakken mogelijk eerder het aantal lesuren onder druk. Men zou er voor kunnen kiezen dit keuzevak niet meer (of minder) aan te bieden, of grotere lesgroepen te hanteren. Het feit dat het aandeel Duits en Klassieke Talen in het totale vakkenpakket iets is gedaald tussen 2013 en 2014 met resp. 2,0% en 3,2% (of 0,1 en 0,04 procentpunt), zie ook Tabel 12 in paragraaf 3.5, onderschrijft dit. Bij Natuurkunde, Scheikunde en het combinatievak Natuurkunde/Scheikunde zien we relatief veel benoembaar gegeven lessen en bij Natuurkunde en het combinatievak Natuurkunde/ Scheikunde ook een relatief hoog onbevoegdheidspercentage, zodat hier de link onbevoegdheid/tekorten vrijwel zeker op lijkt te gaan. Wat betreft Informatica is dit ook het geval. Het gaat hier echter om een relatief klein vak (met een aandeel van 0,6%), maar met inderdaad ook een hoog onbevoegdheidspercentage van bijna 14%, zie Bijlage B.

Als we de omgekeerde redenering volgen en bekijken of we hoge bevoegdheidspercentages vinden bij vakken met ruim voldoende docenten, dan wordt dit vermoeden ook bevestigd. Het percentage bevoegd gegeven lessen bij Lichamelijke opvoeding is 99%, bij Tekenen 98% en bij Beeldende vorming 97%. Opvallend genoeg is het percentage hier ook geen 100%, al gaat het hier in zekere zin om het tegenovergestelde van tekortvakken.

De veronderstelling dat tekorten leiden tot onbevoegd gegeven lessen lijkt dus hout te snijden. Relatief veel leraren in tekortvakken als wiskunde en natuurkunde zijn echter ook in opleiding en vallen in de categorie benoembaar. In die gevallen verkiezen scholen een niet bevoegde boven lesuitval, maar blijven zij wel binnen de grenzen van de wet. Anderzijds leiden overschotten ook niet meteen tot 0% onbevoegd gegeven lessen. Enige (tijdelijke) frictie tussen vraag en aanbod lijkt daarmee altijd wel aanwezig te zijn.

Toekomstige ontwikkelingen

Hoe de bevoegdheidssituatie zich in de toekomst gaat ontwikkelen moet nog blijken. Eind dit jaar is waarschijnlijk een tweede meting gereed en zijn cijfers van vergelijkbare kwaliteit beschikbaar met betrekking tot peildatum 1 oktober 2015. Tot dat moment blijft het enigszins gissen. We weten wel dat oudere leraren die het onderwijs gaan verlaten vrijwel allemaal bevoegd zijn. Het feit dat zij uitstromen, zal het bevoegdheidspercentage doen dalen. Daar staat tegenover dat een groot deel van de huidige personen die niet bevoegd lesgeven een opleiding aan het volgen is die zal leiden tot een bevoegdheid. Ook instroom van nieuwe net afgestudeerden komt uiteraard ten goede aan het bevoegdheidspercentage. Het feit dat jongeren vaker niet bevoegd lesgeven wil overigens niet zeggen dat deze groep vaker geen bevoegdheid heeft. Men heeft in elk geval niet de juiste bevoegdheid. Het zou zo kunnen zijn dat jongeren makkelijker bereid (of in staat) zijn om desgevraagd bij te springen in vakken waarvoor men niet bevoegd is. Dit element is in de IPTO-meting niet onderzocht.

Betrouwbaarheid

Hoe betrouwbaar zijn de in dit rapport gepresenteerde cijfers? Ook bij de huidige, ten opzichte van de voorgaande, sterk verbeterde meting kunnen een aantal kanttekeningen

---

¹⁸ CentERdata, De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2015-2025, Update oktober 2015.

worden geplaatst. De meting is namelijk gedeeltelijk gebaseerd op zelfrapportage. De lesgegevens worden voornamelijk uit roostergegevens afgeleid en zijn daarmee waarschijnlijk behoorlijk betrouwbaar. De bevoegdheidsgegevens kunnen echter niet uitsluitend op grond van externe registraties worden vastgesteld. In ongeveer een kwart van de gevallen moet worden teruggevallen op de scholen. De school geeft dan zelf de bevoegdheidssituatie van de les aan. Dit kan tot gevolg hebben dat scholen lessen ten onrechte als bevoegd gegeven aanmerken of (minder waarschijnlijk) ten onrechte als onbevoegd. Niet noodzakelijkerwijs om zichzelf beter voor te doen, maar omdat de regelgeving rond bevoegdheden complex is. Er blijft daarmee dus enige onzekerheid bestaan. Desondanks zijn wij als onderzoekers van mening dat een achtste niet bevoegd gegeven lessen aanzienlijk dichter in de buurt komt van de werkelijkheid dan een kwart. De huidige meting is op dit moment, voor zover wij weten, de beste weergave van de werkelijke bevoegdheidssituatie.

A Tabellen bij figuren

A.1 Samenvatting

Tabel 14: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype, peildatum 1 oktober 2014

	Bevoegd	Benoembaar	Onbevoegd	Totaal	Lesuren
Vmbo	84,9%	6,7%	8,4%	100%	480.977
Havo	88,6%	7,9%	3,5%	100%	213.928
Vwo	93,0%	4,4%	2,6%	100%	265.888
Combinaties	89,6%	5,3%	5,1%	100%	129.733
Totaal	88,2%	6,2%	5,6%	100%	1.090.525

Tabel 15: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen naar avo-vak

	Bevoegd	Benoembaar	Onbevoegd	Totaal	Lesuren
Aardrijkskunde	90,5%	5,2%	4,2%	100,0%	43.039
Beeldende vorming	97,3%	1,9%	0,8%	100,0%	16.418
Biologie	91,2%	4,2%	4,6%	100,0%	55.713
Duits	90,5%	4,8%	4,7%	100,0%	53.037
Economie	83,6%	9,6%	6,8%	100,0%	45.702
Engels	87,0%	5,6%	7,5%	100,0%	111.905
Frans	94,3%	2,8%	2,9%	100,0%	45.939
Geschiedenis (en staatsinrichting)	93,8%	3,7%	2,5%	100,0%	49.270
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	89,3%	5,3%	5,4%	100,0%	15.838
Lichamelijke opvoeding	99,0%	0,5%	0,4%	100,0%	84.507
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	80,9%	11,3%	7,7%	100,0%	21.536
Muziek	96,0%	1,5%	2,5%	100,0%	16.793
Natuurkunde	84,4%	9,6%	6,1%	100,0%	28.390
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	81,4%	8,9%	9,7%	100,0%	21.871
Nederlands	87,4%	5,5%	7,1%	100,0%	127.478
Scheikunde	87,3%	8,5%	4,2%	100,0%	21.722
Techniek	81,5%	8,9%	9,6%	100,0%	19.131
Tekenen	97,7%	1,6%	0,7%	100,0%	14.877
Wiskunde	80,9%	10,5%	8,6%	100,0%	127.198
Resterende vakken	86,0%	8,0%	6,0%	100,0%	170.163
Totaal	88,2%	6,2%	5,6%	100,0%	1.090.525
Lesuren	961.695	67.621	61.211		

Tabel 16: Percentage onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype

	Vmbo	Havo	Vwo	Combinaties
Noord-Groningen	8,5%	-	1,5%	3,4%
Oost-Groningen	10,3%	2,8%	2,0%	5,0%
Centraal-Groningen	8,4%	2,0%	1,6%	2,8%
Friesland	5,3%	2,6%	1,5%	3,8%
Zuid- en Midden-Drenthe	9,8%	3,7%	2,1%	6,7%
IJssel en Vecht	8,9%	3,9%	2,7%	6,9%
Twente	7,1%	2,6%	2,3%	4,5%
Noordwest-Veluwe	8,9%	7,5%	3,9%	9,9%
Stedendriehoek	10,2%	3,7%	2,1%	3,5%
De Vallei	10,7%	4,5%	2,7%	8,8%
IJssel en Rijn	6,2%	2,1%	1,4%	4,2%
Achterhoek	6,6%	4,7%	3,9%	3,4%
Nijmegen	7,5%	3,0%	1,5%	3,4%
Rivierenland	15,0%	5,1%	1,8%	11,0%
Flevoland	7,5%	2,4%	2,4%	7,4%
Gooi en Vechtstreek	13,1%	3,5%	3,7%	6,2%
Eemland	11,1%	3,8%	2,6%	7,3%
Utrecht-Midden	7,9%	2,3%	2,1%	3,4%
Noord-Holland-Noord	7,3%	3,2%	1,7%	4,9%
Zuidelijk Noord-Holland	9,3%	4,2%	2,5%	4,6%
Rijn-Gouwe	8,1%	3,3%	2,3%	5,0%
Haaglanden	8,9%	5,0%	3,8%	7,3%
Rijnmond	10,6%	6,3%	4,5%	8,2%
Zeeland	9,2%	2,9%	1,8%	2,6%
West-Brabant	9,6%	1,9%	1,3%	2,5%
Midden-Brabant	6,5%	3,3%	2,1%	3,4%
Noordoost-Brabant	7,1%	2,4%	2,5%	3,1%
Zuidoost-Brabant	5,9%	3,0%	2,7%	4,4%
Noord-Limburg	7,1%	4,4%	3,7%	5,5%
Weert	4,0%	1,4%	0,6%	1,2%
Roermond	3,3%	0,8%	0,4%	1,2%
Westelijke Mijnstreek	6,8%	0,8%	2,5%	0,7%
Parkstad Limburg	1,6%	0,7%	0,9%	1,6%
Maastricht Mergelland	5,9%	3,6%	2,5%	2,7%

A.2 Bevoegdheid

Tabel 17: Percentage bevoegd gegeven lessen naar onderwijstype

	Bevoegd	Benoembaar	Onbevoegd	Totaal	Lesuren
Vmbo	84,9%	6,7%	8,4%	100%	480.977
Havo	88,6%	7,9%	3,5%	100%	213.928
Vwo	93,0%	4,4%	2,6%	100%	265.888
Combinaties	89,6%	5,3%	5,1%	100%	129.733
Totaal	88,2%	6,2%	5,6%	100%	1.090.525

Tabel 18: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen naar avo-vak

	Bevoegd	Benoembaar	Onbevoegd	Totaal	Lesuren
Aardrijkskunde	90,5%	5,2%	4,2%	100,0%	43.039
Beeldende vorming	97,3%	1,9%	0,8%	100,0%	16.418
Biologie	91,2%	4,2%	4,6%	100,0%	55.713
Duits	90,5%	4,8%	4,7%	100,0%	53.037
Economie	83,6%	9,6%	6,8%	100,0%	45.702
Engels	87,0%	5,6%	7,5%	100,0%	111.905
Frans	94,3%	2,8%	2,9%	100,0%	45.939
Geschiedenis (en staatsinrichting)	93,8%	3,7%	2,5%	100,0%	49.270
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	89,3%	5,3%	5,4%	100,0%	15.838
Lichamelijke opvoeding	99,0%	0,5%	0,4%	100,0%	84.507
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	80,9%	11,3%	7,7%	100,0%	21.536
Muziek	96,0%	1,5%	2,5%	100,0%	16.793
Natuurkunde	84,4%	9,6%	6,1%	100,0%	28.390
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	81,4%	8,9%	9,7%	100,0%	21.871
Nederlands	87,4%	5,5%	7,1%	100,0%	127.478
Scheikunde	87,3%	8,5%	4,2%	100,0%	21.722
Techniek	81,5%	8,9%	9,6%	100,0%	19.131
Tekenen	97,7%	1,6%	0,7%	100,0%	14.877
Wiskunde	80,9%	10,5%	8,6%	100,0%	127.198
Resterende vakken	86,0%	8,0%	6,0%	100,0%	170.163
Totaal	88,2%	6,2%	5,6%	100,0%	1.090.525
Lesuren		961.695	67.621	61.211	

Tabel 19: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen naar beroepsgericht vak (vmbo)

	Bevoegd	Benoembaar	Onbevoegd	Totaal	Lessuren
Administratie (bedrijfsadministratie)	79,6%	9,4%	11,0%	100,0%	661
Agrarische vakken vmbo	81,8%	8,4%	9,8%	100,0%	8.042
Bouwbreed vmbo	90,7%	4,8%	4,5%	100,0%	1.448
Bouwtechniek	82,4%	5,6%	12,0%	100,0%	2.583
Consumptieve techniek vmbo	82,9%	12,6%	4,5%	100,0%	1.557
Consumptieve vakken (horeca, bakken, breed)	82,4%	9,2%	8,4%	100,0%	3.249
Elektrotechniek vmbo	84,4%	6,8%	8,9%	100,0%	1.952
Grafische techniek vmbo	83,4%	14,7%	1,9%	100,0%	848
Handel en administratie	76,3%	13,5%	10,2%	100,0%	5.854
Handel en verkoop	66,6%	21,4%	12,0%	100,0%	1.852
Informatiekunde/ICT-vakken	47,5%	36,7%	15,7%	100,0%	2.855
Mechanische techniek vmbo	89,0%	10,7%	0,4%	100,0%	544
Metaaltechniek	92,0%	4,3%	3,6%	100,0%	1.618
Metalektro	91,9%	3,2%	4,9%	100,0%	1.181
Sport, dienstverlening en veiligheid (SDV)	86,6%	8,7%	4,7%	100,0%	3.007
Uiterlijke verzorging	83,9%	3,9%	12,2%	100,0%	981
Verzorging	87,6%	5,2%	7,2%	100,0%	6.822
Voertuigtechniek vmbo	86,2%	9,7%	4,1%	100,0%	2.195
Zorg en welzijn vmbo	88,0%	5,8%	6,2%	100,0%	11.578
Totaal Beroepsgericht	82,3%	9,6%	8,1%	100,0%	
Totaal uren beroepsgericht	48.809	5.675	4.789		59.273
Resterende vakken	85,3%	6,3%	8,4%	100,0%	422.151
Totaal inclusief resterende vakken	84,9%	6,7%	8,4%	100,0%	480.977
Lessuren	408.536	32.200	40.242		

Tabel 20: Percentage bevoegd gegeven lessen naar leeftijd

	Tot 35 jaar	35-45 jaar	45-55 jaar	Ouder dan 55 jaar	Alle
Bevoegd	81,1%	86,9%	91,1%	95,1%	88,2%
Benoembaar	8,7%	7,0%	5,3%	3,4%	6,2%
Onbevoegd	10,2%	6,1%	3,6%	1,6%	5,6%

A.3 Lesuren

Tabel 21: Percentage lesuren voor avo-vakken naar graadsector

Vak	Eerstegraads les	Tweedegraads les	Totaal
Aardrijkskunde	3,4%	3,5%	3,5%
Beeldende vorming	0,7%	1,5%	1,3%
Biologie	5,2%	4,4%	4,5%
Duits	4,6%	4,2%	4,3%
Economie	6,0%	3,1%	3,7%
Engels	9,4%	9,1%	9,1%
Frans	3,5%	3,8%	3,7%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	5,1%	3,7%	4,0%
Godsdienst/levensbeschouwing	1,4%	1,5%	1,5%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	2,8%	0,8%	1,3%
Lichamelijke opvoeding	5,3%	7,4%	6,9%
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	3,4%	1,3%	1,8%
Muziek	0,8%	1,6%	1,4%
Natuurkunde	4,6%	1,6%	2,3%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	0,1%	2,3%	1,8%
Nederlands	9,7%	10,6%	10,4%
Scheikunde	4,7%	0,9%	1,8%
Techniek	0,1%	2,0%	1,6%
Tekenen	0,7%	1,4%	1,2%
Wiskunde	11,7%	10,0%	10,4%
Resterende vakken	17,0%	25,4%	23,4%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Lesuren	285.051	941.754	1.226.805

Tabel 22: Percentage lesuren voor beroepsgerichte vakken en aantallen lesuren (vmbo)

Vak	Percentage	Lesuren
Administratie (bedrijfsadministratie)	0,1%	661
Agrarische vakken vmbo	1,5%	8.180
Bouwbreed vmbo	0,3%	1.481
Bouwtechniek	0,5%	2.595
Consumptieve techniek vmbo	0,3%	1.557
Consumptieve vakken (horeca, bakken, breed)	0,6%	3.304
Elektrotechniek vmbo	0,3%	1.951
Grafische techniek vmbo	0,2%	848
Handel en administratie	1,1%	5.919
Handel en verkoop	0,3%	1.852
Informatiekunde/ICT-vakken	0,5%	2.931
Mechanische techniek vmbo	0,1%	545
Metaaltechniek	0,3%	1.629
Metalektro	0,2%	1.196

Vak	Percentage	Lesuren
Mode & commercie	0,1%	467
Sport, dienstverlening en veiligheid (SDV)	0,5%	3.029
Uiterlijke verzorging	0,2%	981
Verzorging	1,2%	6.856
Voertuigentechniek vmbo	0,4%	2.195
Zorg en welzijn vmbo	2,1%	11.591
Resterende vakken	89,3%	498.715
Totaal	100,0%	558.483

Tabel 23: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per avo-vak

	-35	35-45	45-55	55+	Totaal	Lesuren
Aardrijkskunde	35,0%	22,5%	18,4%	24,1%	100,0%	43.056
Beeldende vorming	25,7%	26,3%	22,7%	25,2%	100,0%	16.418
Biologie	32,3%	23,1%	21,9%	22,8%	100,0%	55.700
Duits	19,8%	23,2%	28,0%	29,0%	100,0%	53.047
Economie	32,1%	19,2%	23,4%	25,3%	100,0%	45.759
Engels	32,4%	22,8%	23,0%	21,8%	100,0%	112.068
Frans	21,9%	24,8%	30,6%	22,7%	100,0%	45.912
Geschiedenis (en staatsinrichting)	34,9%	24,5%	19,2%	21,4%	100,0%	49.292
Godsdienst/levensbeschouwing	27,4%	18,3%	25,7%	28,6%	100,0%	17.786
Klassieke talen/klass. cult. vorming (KCV)	29,5%	20,3%	28,7%	21,4%	100,0%	15.872
Lichamelijke opvoeding	48,3%	25,4%	13,7%	12,5%	100,0%	84.476
Maatschappijleer/maatschappijw.	38,1%	20,1%	19,7%	22,1%	100,0%	21.592
Muziek	28,2%	18,4%	27,9%	25,5%	100,0%	16.852
Natuurkunde	23,2%	23,3%	26,1%	27,4%	100,0%	28.382
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	26,8%	24,3%	26,2%	22,7%	100,0%	21.858
Nederlands	28,6%	17,7%	23,6%	30,1%	100,0%	127.682
Scheikunde	22,2%	23,7%	27,3%	26,8%	100,0%	21.757
Techniek	13,6%	18,0%	30,7%	37,7%	100,0%	19.174
Tekenen	22,9%	24,5%	22,3%	30,4%	100,0%	14.877
Wiskunde	23,8%	21,5%	26,9%	27,7%	100,0%	127.401
Resterende vakken	28,8%	21,9%	24,7%	24,7%	100,0%	286.917
Totaal	29,5%	22,0%	23,8%	24,7%	100,0%	1.225.878
Lesuren	362.051	269.306	292.017	302.504		

Tabel 24: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per beroepsgericht vak (vmbo)

	-35	35-45	45-55	55+	Totaal	Lesuren
Administratie (bedrijfsadministratie)	17,4%	19,4%	27,7%	35,6%	100,0%	661
Agrarische vakken vmbo	24,0%	26,5%	24,8%	24,7%	100,0%	8.180
Bouwbreed vmbo	14,5%	16,5%	28,0%	40,9%	100,0%	1.481
Bouwtechniek	10,9%	16,3%	30,2%	42,6%	100,0%	2.551
Consumptieve techniek vmbo	15,5%	29,9%	29,2%	25,4%	100,0%	1.557
Consumptieve vakken (horeca, bakken, breed)	20,4%	26,8%	31,8%	21,0%	100,0%	3.259
Elektrotechniek vmbo	15,0%	17,3%	29,8%	38,0%	100,0%	1.951
Grafische techniek vmbo	15,6%	29,5%	37,2%	17,7%	100,0%	847
Handel en administratie	27,5%	21,7%	23,7%	27,1%	100,0%	5.898
Handel en verkoop	27,1%	17,6%	33,8%	21,4%	100,0%	1.853
Informatiekunde/ICT-vakken	22,4%	22,8%	23,2%	31,7%	100,0%	2.931
Mechanische techniek vmbo	6,3%	19,8%	31,8%	42,1%	100,0%	541
Metaaltechniek	7,4%	20,7%	39,1%	32,8%	100,0%	1.630
Metalektro	8,8%	15,5%	32,4%	43,3%	100,0%	1.195
Mode & commercie	29,6%	29,8%	19,7%	20,8%	100,0%	466
Sport, dienstverlening en veiligheid (SDV)	46,5%	27,5%	17,5%	8,5%	100,0%	3.029
Uiterlijke verzorging	24,3%	17,2%	28,8%	29,7%	100,0%	981
Verzorging	22,5%	18,7%	28,6%	30,2%	100,0%	6.848
Voertuigtechniek vmbo	14,0%	22,0%	34,4%	29,6%	100,0%	2.195
Zorg en welzijn vmbo	20,1%	18,1%	30,6%	31,2%	100,0%	11.560
Resterende vakken	32,7%	21,9%	22,4%	23,0%	100,0%	498.326
Totaal	31,5%	21,9%	23,0%	23,6%	100,0%	557.940
Lesuren	175.769	122.069	128.255	131.847	557.940	

A.4 Regio

Tabel 25: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen per regio

	Bevoegd	Benoembaar	Onbevoegd	Totaal	Lessuren
Noord-Groningen	86,5%	8,2%	5,3%	100,0%	6.039
Oost-Groningen	86,7%	6,1%	7,2%	100,0%	11.383
Centraal-Groningen	88,9%	6,7%	4,5%	100,0%	32.305
Friesland	91,5%	4,6%	3,9%	100,0%	44.717
Zuid- en Midden-Drenthe	86,1%	6,9%	6,9%	100,0%	21.805
IJssel en Vecht	87,5%	6,2%	6,3%	100,0%	31.747
Twente	90,5%	4,6%	4,9%	100,0%	41.893
Noordwest-Veluwe	88,1%	4,4%	7,5%	100,0%	10.183
Stedendriehoek	87,1%	6,9%	6,1%	100,0%	29.593
De Vallei	87,0%	5,4%	7,6%	100,0%	24.219
IJssel en Rijn	89,9%	6,2%	3,8%	100,0%	27.494
Achterhoek	89,5%	5,0%	5,5%	100,0%	18.114
Nijmegen	90,2%	5,5%	4,4%	100,0%	24.561
Rivierenland	85,6%	4,6%	9,8%	100,0%	14.794
Flevoland	87,4%	7,0%	5,6%	100,0%	28.371
Gooi en Vechtstreek	85,7%	7,5%	6,8%	100,0%	20.399
Eemland	88,5%	4,9%	6,6%	100,0%	20.767
Utrecht-Midden	89,8%	5,6%	4,6%	100,0%	48.097
Noord-Holland-Noord	88,0%	7,1%	5,0%	100,0%	46.544
Zuidelijk Noord-Holland	87,3%	6,9%	5,8%	100,0%	109.051
Rijn-Gouwe	87,2%	7,5%	5,2%	100,0%	54.988
Haaglanden	87,4%	6,1%	6,5%	100,0%	59.708
Rijnmond	84,4%	7,4%	8,1%	100,0%	113.085
Zeeland	87,0%	7,5%	5,6%	100,0%	23.237
West-Brabant	89,9%	4,7%	5,4%	100,0%	46.324
Midden-Brabant	89,8%	5,9%	4,4%	100,0%	28.063
Noordoost-Brabant	88,4%	7,1%	4,5%	100,0%	40.418
Zuidoost-Brabant	90,5%	5,1%	4,4%	100,0%	49.162
Noord-Limburg	88,8%	5,5%	5,7%	100,0%	15.589
Weert	90,6%	7,0%	2,3%	100,0%	4.555
Roermond	93,0%	5,0%	2,0%	100,0%	9.977
Westelijke Mijnstreek	93,3%	3,2%	3,6%	100,0%	9.064
Parkstad Limburg	93,9%	4,8%	1,2%	100,0%	12.581
Maastricht Mergelland	90,1%	5,9%	4,0%	100,0%	11.702
Totaal	88,2%	6,2%	5,6%	100,0%	1.090.525
Lessuren	961.695	67.621	61.213		

B Bevoegd gegeven lessen naar vak

Tabel 26: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen per vak, IPTO-2014, vakken met minder dan 100 lessen zijn niet opgenomen

	Bevoegd	Benoemb.	Onbev.	Totaal	Lessuren
Aardrijkskunde	90,5%	5,2%	4,2%	100,0%	43.039
Administratie (bedrijfsadministratie)	78,8%	10,6%	10,5%	100,0%	695
Agrarische vakken vmbo	81,7%	8,4%	9,9%	100,0%	8.086
AK/GS/SI/ECO (basisvorming)	79,9%	9,7%	10,4%	100,0%	1.280
Algemene natuurwetenschappen (ANW)	91,5%	4,8%	3,7%	100,0%	2.836
Algemene voorbereiding op maatschappij en beroep (AVMB)	92,1%	4,1%	3,8%	100,0%	1.711
Beeldende vorming	97,3%	1,9%	0,8%	100,0%	16.418
Bewegen, sport en maatschappij (BSM)	98,4%	1,1%	0,5%	100,0%	2.378
Beweging en sport vmbo	98,3%	1,1%	0,6%	100,0%	4.651
Biologie	91,2%	4,2%	4,6%	100,0%	55.713
Biologie en verzorging	81,2%	8,9%	9,9%	100,0%	2.902
Bouwbreed vmbo	90,8%	4,8%	4,5%	100,0%	1.452
Bouwtechniek	82,7%	5,5%	11,8%	100,0%	2.629
CKV	91,3%	6,7%	2,0%	100,0%	8.153
Consumptieve techniek vmbo	83,2%	12,4%	4,4%	100,0%	1.586
Consumptieve vakken (horeca, bakken, breed)	82,2%	9,3%	8,5%	100,0%	3.302
Dans	83,4%	10,5%	6,1%	100,0%	743
Drama	83,8%	8,9%	7,3%	100,0%	5.400
Duits	90,5%	4,8%	4,7%	100,0%	53.037
Economie	83,6%	9,6%	6,8%	100,0%	45.702
Elektrotechniek vmbo	84,4%	6,8%	8,8%	100,0%	1.955
Engels	87,0%	5,6%	7,5%	100,0%	111.905
Filosofie/wijsbegeerte	80,3%	15,4%	4,3%	100,0%	2.452
Frans	94,3%	2,8%	2,9%	100,0%	45.939
Geschiedenis (en staatsinrichting)	93,8%	3,7%	2,5%	100,0%	49.270
Handel en administratie	75,5%	14,5%	10,0%	100,0%	5.971
Handel en verkoop	66,4%	21,8%	11,8%	100,0%	1.874
Handvaardigheid	92,2%	4,9%	2,9%	100,0%	9.952
Informatiekunde/ICT-vakken	60,6%	25,5%	13,9%	100,0%	7.450
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	89,3%	5,3%	5,4%	100,0%	15.838
Kunst (algemeen)	96,0%	3,0%	1,0%	100,0%	4.357
Kunst en cultuur vmbo	91,7%	4,8%	3,5%	100,0%	3.643
Kunst- en cultuurgeschiedenis	94,3%	5,0%	0,7%	100,0%	1.056
Kunsvakken I vmbo	93,5%	3,0%	3,5%	100,0%	3.135
Kunsvakken II vmbo	94,1%	0,0%	5,9%	100,0%	1.013
Lichamelijke opvoeding	99,0%	0,5%	0,4%	100,0%	84.507
Maatschappelijke beroepsvorming (MaBeVo)	92,5%	2,3%	5,2%	100,0%	884
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	80,9%	11,3%	7,7%	100,0%	21.536
Management en organisatie	90,7%	6,4%	2,9%	100,0%	8.344
Mens en maatschappij vmbo	84,9%	7,7%	7,4%	100,0%	13.331

	Bevoegd	Benoemb.	Onbev.	Totaal	Lesuren
Metaaltechniek	91,9%	4,3%	3,9%	100,0%	1.632
Metalektro	91,9%	3,2%	4,9%	100,0%	1.182
Muziek	96,0%	1,5%	2,5%	100,0%	16.793
NA/SK/BIO (basisvorming)	92,3%	3,6%	4,0%	100,0%	1.319
Natuur, leven en technologie (NLT)	85,6%	7,4%	7,0%	100,0%	4.606
Natuurkunde	84,4%	9,6%	6,1%	100,0%	28.390
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	81,4%	8,9%	9,7%	100,0%	21.871
Nederlands	87,4%	5,5%	7,1%	100,0%	127.478
NT2 (Nederlands als tweede taal)	80,6%	13,5%	6,0%	100,0%	1.308
O&O (Onderzoek & Ontwerpen)	87,9%	7,1%	5,0%	100,0%	4.011
Scheikunde	87,3%	8,5%	4,2%	100,0%	21.722
Spaans	88,2%	8,9%	2,9%	100,0%	3.765
Sport, dienstverlening en veiligheid (SDV)	86,7%	8,7%	4,6%	100,0%	3.073
Techniek	81,5%	8,9%	9,6%	100,0%	19.131
Tekenen	97,7%	1,6%	0,7%	100,0%	14.877
Uiterlijke verzorging	84,0%	3,8%	12,1%	100,0%	989
Verzorging	86,8%	6,1%	7,1%	100,0%	7.817
Voertuigentechniek vmbo	86,2%	9,7%	4,1%	100,0%	2.201
Wiskunde	80,9%	10,5%	8,6%	100,0%	127.198
Zorg en welzijn vmbo	87,7%	6,0%	6,3%	100,0%	11.701
Andere vakken ²¹	82,2%	11,2%	6,6%	100,0%	4.876
Totaal	88,2%	6,2%	5,6%	100,0%	1.090.525
Lesuren	961.695	67.623	61.212		

Tabel 27: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen – onderwijstype vmbo, vakken met minder dan 100 lesuren zijn niet opgenomen

	Bevoegd	Benoemb.	Onbev.	Totaal	Lesuren
Aardrijkskunde	86,8%	6,0%	7,2%	100,0%	12.544
Administratie (bedrijfsadministratie)	79,6%	9,4%	11,0%	100,0%	661
Agrarische vakken vmbo	81,8%	8,4%	9,8%	100,0%	8.042
AK/GS/SI/ECO (basisvorming)	78,2%	11,9%	9,9%	100,0%	767
Algemene natuurwetenschappen (ANW)	91,6%	0,0%	8,4%	100,0%	107
Algemene voorbereiding op maatschappij en beroep (AVMB)	93,0%	3,6%	3,3%	100,0%	1.495
Beeldende vorming	95,9%	2,6%	1,5%	100,0%	7.050
Bewegen, sport en maatschappij (BSM)	97,1%	1,2%	1,8%	100,0%	170
Beweging en sport vmbo	98,7%	0,6%	0,7%	100,0%	3.639
Biologie	89,3%	3,9%	6,8%	100,0%	25.286
Biologie en verzorging	76,0%	12,0%	12,0%	100,0%	2.056
Bouwbreed vmbo	90,7%	4,8%	4,5%	100,0%	1.448
Bouwtechniek	82,4%	5,6%	12,0%	100,0%	2.583
CKV	90,1%	7,6%	2,3%	100,0%	1.705
Consumptieve techniek vmbo	82,9%	12,6%	4,5%	100,0%	1.557
Consumptieve vakken (horeca, bakken, breed)	82,4%	9,2%	8,4%	100,0%	3.249
Dans	84,3%	12,1%	3,6%	100,0%	223
Drama	75,3%	14,1%	10,6%	100,0%	2.048

	Bevoegd	Benoemb.	Onbev.	Totaal	Lesuren
Duits	87,2%	4,8%	7,9%	100,0%	18.557
Economie	82,3%	8,1%	9,6%	100,0%	21.947
Elektrotechniek vmbo	84,4%	6,8%	8,9%	100,0%	1.952
Engels	83,4%	5,3%	11,3%	100,0%	50.752
Frans	93,4%	2,6%	4,0%	100,0%	8.057
Grafische techniek vmbo	83,4%	14,7%	1,9%	100,0%	848
Handel en administratie	76,3%	13,5%	10,2%	100,0%	5.854
Handel en verkoop	66,6%	21,4%	12,0%	100,0%	1.852
Handvaardigheid	90,9%	5,2%	3,8%	100,0%	4.915
Informatiekunde/ICT-vakken	47,5%	36,7%	15,7%	100,0%	2.855
Kunst (algemeen)	95,4%	2,4%	2,3%	100,0%	932
Kunst en cultuur vmbo	91,5%	4,9%	3,7%	100,0%	3.103
Kunst- en cultuurgeschiedenis	90,6%	9,4%	0,0%	100,0%	309
Kunsvakken I vmbo	93,4%	3,2%	3,4%	100,0%	2.871
Kunsvakken II vmbo	94,4%	0,0%	5,6%	100,0%	872
Lichamelijke opvoeding	98,7%	0,5%	0,8%	100,0%	40.154
Maatschappelijke beroepsvorming (MaBeVo)	91,1%	2,0%	6,9%	100,0%	605
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	76,8%	11,7%	11,4%	100,0%	11.224
Management en organisatie	91,0%	6,0%	3,0%	100,0%	100
Mens en natuur vmbo	86,6%	6,0%	7,4%	100,0%	6.024
Metaaltechniek	92,0%	4,3%	3,6%	100,0%	1.618
Metalektro	91,9%	3,2%	4,9%	100,0%	1.181
Muziek	93,9%	2,4%	3,6%	100,0%	5.184
NA/SK/BIO (basisvorming)	91,7%	3,5%	4,7%	100,0%	569
Natuur, leven en technologie (NLT)	72,4%	11,6%	16,0%	100,0%	1.327
Natuurkunde	76,5%	12,7%	10,8%	100,0%	4.561
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	81,5%	8,8%	9,6%	100,0%	17.036
Nederlands	84,3%	5,3%	10,5%	100,0%	61.393
NT2 (Nederlands als tweede taal)	78,7%	13,1%	8,3%	100,0%	835
Scheikunde	88,9%	4,0%	7,1%	100,0%	1.427
Spaans	86,4%	7,5%	6,1%	100,0%	375
Sport, dienstverlening en veiligheid (SDV)	86,6%	8,7%	4,7%	100,0%	3.007
Techniek	78,7%	9,5%	11,8%	100,0%	13.243
Tekenen	97,6%	1,6%	0,8%	100,0%	5.285
Uiterlijke verzorging	83,9%	3,9%	12,2%	100,0%	981
Verzorging	87,6%	5,2%	7,2%	100,0%	6.822
Voertuigentechniek vmbo	86,2%	9,7%	4,1%	100,0%	2.195
Wiskunde	74,2%	12,3%	13,4%	100,0%	54.897
Zorg en welzijn vmbo	88,0%	5,8%	6,2%	100,0%	11.578
Andere vakken ²¹	79,7%	12,4%	7,9%	100,0%	3.470
Totaal	84,9%	6,7%	8,4%	100,0%	480.977
Lesuren	408.537	32.203	40.243		

Tabel 28: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen – onderwijstypen havo en vwo, vakken met minder dan 100 lessen zijn niet opgenomen

	Bevoegd	Benoemb.	Onbev.	Totaal	Lessuren
Aardrijkskunde	92,5%	4,8%	2,7%	100,0%	23.429
AK/GS/SI/ECO (basisvorming)	93,7%	6,3%	0,0%	100,0%	222
Algemene natuurwetenschappen (ANW)	91,5%	5,1%	3,4%	100,0%	2.669
Algemene voorbereiding op maatschappij en beroep (AVMB)	90,6%	1,3%	8,2%	100,0%	159
Beeldende vorming	98,7%	1,1%	0,2%	100,0%	6.051
Bewegen, sport en maatschappij (BSM)	98,7%	1,0%	0,3%	100,0%	2.006
Biologie	93,5%	4,5%	2,1%	100,0%	23.952
Biologie en verzorging	93,9%	1,6%	4,5%	100,0%	426
CKV	91,7%	6,3%	1,9%	100,0%	6.080
Dans	76,8%	12,0%	11,3%	100,0%	142
Drama	88,9%	5,3%	5,8%	100,0%	1.768
Duits	92,8%	4,7%	2,5%	100,0%	29.260
Economie	84,9%	11,1%	4,0%	100,0%	22.049
Engels	90,4%	5,9%	3,7%	100,0%	48.148
Filosofie/wijsbegeerte	82,9%	12,8%	4,3%	100,0%	2.194
Frans	94,7%	2,9%	2,4%	100,0%	28.097
Geschiedenis (en staatsinrichting)	94,5%	4,1%	1,4%	100,0%	28.602
Handvaardigheid	94,9%	3,9%	1,2%	100,0%	2.978
Informatiekunde/ICT-vakken	70,9%	16,6%	12,5%	100,0%	3.809
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	89,3%	5,2%	5,5%	100,0%	15.197
Kunst (algemeen)	96,5%	3,0%	0,5%	100,0%	2.465
Kunst- en cultuurgeschiedenis	94,9%	3,9%	1,2%	100,0%	566
Lichamelijke opvoeding	99,2%	0,7%	0,2%	100,0%	31.518
Maatschappelijke beroepsvorming (MaBeVo)	94,6%	3,9%	1,5%	100,0%	203
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	86,1%	10,4%	3,4%	100,0%	9.629
Management en organisatie	90,9%	6,4%	2,7%	100,0%	8.089
Muziek	97,7%	0,9%	1,5%	100,0%	7.252
NA/SK/BIO (basisvorming)	93,8%	4,3%	2,0%	100,0%	305
Natuur, leven en technologie (NLT)	92,4%	5,3%	2,3%	100,0%	2.817
Natuurkunde	86,3%	9,0%	4,8%	100,0%	22.012
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	82,7%	7,9%	9,3%	100,0%	3.349
Nederlands	91,3%	5,9%	2,8%	100,0%	50.134
O&O (Onderzoek & Ontwerpen)	89,8%	5,9%	4,3%	100,0%	2.436
Scheikunde	87,5%	8,8%	3,8%	100,0%	19.184
Spaans	89,5%	8,7%	1,8%	100,0%	2.804
Techniek	89,9%	6,6%	3,5%	100,0%	2.805
Tekenen	97,4%	2,0%	0,6%	100,0%	6.669
Verzorging	83,6%	11,8%	4,5%	100,0%	440
Wiskunde	86,9%	9,2%	3,9%	100,0%	56.820
Andere vakken ²¹	87,2%	8,5%	4,3%	100,0%	844
Totaal	91,0%	6,0%	3,0%	100,0%	479.823
Lessuren	436.878	28.611	14.334		

Tabel 29: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen voor het tweedegraadsgebied (avo vakken)

	Bevoegd	Benoemb.	Onbev.	Lesuren
Aardrijkskunde	91,0%	4,1%	4,9%	33.348
Beeldende vorming	97,3%	1,8%	0,9%	14.526
Biologie	90,6%	3,5%	5,9%	41.014
Duits	90,4%	3,7%	5,9%	39.915
Economie	83,8%	7,6%	8,7%	28.738
Engels	86,7%	4,4%	8,9%	85.139
Frans	95,1%	1,7%	3,2%	35.926
Geschiedenis (en staatsinrichting)	94,3%	2,6%	3,1%	34.857
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	86,4%	6,5%	7,1%	7.795
Lichamelijke opvoeding	99,0%	0,5%	0,5%	69.434
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	76,5%	12,2%	11,2%	11.931
Muziek	95,9%	1,4%	2,7%	14.576
Natuurkunde	82,6%	8,7%	8,7%	15.273
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	81,6%	8,7%	9,7%	21.656
Nederlands	87,0%	4,6%	8,4%	99.957
Scheikunde	87,4%	5,9%	6,7%	8.275
Techniek	82,0%	8,5%	9,5%	18.971
Tekenen	98,2%	1,1%	0,7%	12.760
Wiskunde	79,6%	9,7%	10,7%	93.918

Tabel 30: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lessen voor het eerstegraadsgebied (leerjaren 4, 5 en 6 havo/vwo, avo vakken)

	Bevoegd	Benoemb.	Onbev.	Lesuren
Aardrijkskunde	89,0%	9,2%	1,8%	9.690
Biologie	92,8%	6,2%	1,0%	14.699
Duits	90,6%	8,3%	1,2%	13.122
Economie	83,2%	13,1%	3,7%	16.963
Engels	87,8%	9,3%	2,9%	26.766
Frans	91,6%	6,5%	2,0%	10.013
Geschiedenis (en staatsinrichting)	92,4%	6,5%	1,0%	14.413
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	92,2%	4,0%	3,8%	8.042
Lichamelijke opvoeding	99,0%	0,9%	0,1%	15.074
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	86,3%	10,2%	3,4%	9.605
Natuurkunde	86,4%	10,5%	3,0%	13.118
Nederlands	89,0%	9,0%	2,0%	27.521
Scheikunde	87,3%	10,1%	2,6%	13.447
Wiskunde	84,7%	12,7%	2,6%	33.280

C Pabo

In deze bijlage bespreken we kort een aantal nadere analyses met betrekking tot personen die over een pabo-diploma beschikken. De bruikbaarheid van deze analyses is enigszins beperkt omdat we niet van alle onderwijsgevenden weten of men een pabo diploma bezit. Bezit van een pabo diploma is namelijk uit BRON HO afgeleid. Daarvoor moet het personeelsbestand van de school aan BRON HO gekoppeld kunnen worden. Dit is niet voor alle personen het geval. Bovendien geldt dat BRON HO pas vanaf 1991 volledig is. Daarom zijn alleen personen die zijn geboren in 1969 later in deze analyses betrokken (en een pabo diploma wordt vanaf 1984 afgegeven). Het werkelijke aantal personen met een pabo diploma dat in het voortgezet onderwijs werkt is dus groter dan in deze bijlage wordt gemeld. Behalve in de tekstuele toelichting geven we in deze bijlage dan ook alleen percentages en geen absolute aantallen.

We maken in deze bijlage onderscheid naar personen geboren in 1969 en later met alleen een pabo diploma en personen geboren in 1969 en later die naast het pabo diploma nog over een ander onderwijsdiploma beschikken. Bij degenen die alleen over een pabo diploma beschikken gaat het in totaal steeds om 1.220 personen en 20.034 lesuren, deze aantallen zijn resp. 1.323 personen en 22.190 lesuren voor de groep die naast het pabo diploma nog over een ander diploma beschikt. Beide groepen zijn dus ongeveer even groot en vertegenwoordigen elk ongeveer 3% van het in de gehanteerde leeftijdsgroep gegeven aantal lesuren. In ongeveer 65% van de gevallen is het aanvullend diploma naast het pabo diploma een hbo bachelor diploma, in 22% van de gevallen een hbo master diploma en in de resterende 13% van de gevallen een wo diploma. Het masterdiploma Special Educational Needs (SEN) komt daarbij het meest voor (in 19% van de gevallen), gevolgd door de bachelor opleidingen tot leraar Nederlands (16,7%), Wiskunde (6,4%) en Engels (4,9%). De resterende 53% is verdeeld over 212 verschillende opleidingen.

In onderstaande tabellen (Tabel 31 tot en met Tabel 33) is van degenen met alleen een pabo diploma achtereenvolgens de verdeling van de lesuren naar het onderwijstype, het leerjaar en het vak weergegeven. De lessen vinden grotendeels plaats in de vmbo onderbouw (57%). Logischerwijs zijn daarmee de eerste twee leerjaren het sterkst vertegenwoordigd. De vakken Nederlands, Wiskunde en Engels zijn het sterkst vertegenwoordigd. Ten opzichte van het landelijk beeld is Nederlands daarbij bovendien sterk oververtegenwoordigd (vergelijk Tabel 9).

Tabel 31: Percentage lesuren naar onderwijstype gegeven door personen met alleen een pabo diploma, met vmbo opsplitsing onder-/bovenbouw (personen geboren in 1969 en later), voor alle vakken samen en alleen voor het vak Nederlands

Onderwijstype		Alle vakken	Alleen Nederlands
Onderbouw	Vmbo-b	14,3%	13,4%
	Vmbo-k	9,0%	8,0%
	Vmbo-g	1,1%	1,6%
	Vmbo-t	10,5%	10,5%
	Vmbo combinatie leerwegen	21,7%	18,8%
Bovenbouw	Vmbo-b	6,9%	8,6%
	Vmbo-k	6,2%	7,5%
	Vmbo-g	1,0%	1,2%
	Vmbo-t	6,3%	7,0%
	Vmbo combinatie leerwegen	3,1%	2,7%
Vmbo leerweg onbekend	(handmatige invoer)	0,5%	0,4%

Onderwijstype	Alle vakken	Alleen Nederlands
Havo/vwo	12,1%	13,5%
Overige	7,1%	6,9%
Totaal	100%	100,0%

Tabel 32: Percentage lesuren naar leerjaar gegeven door personen met alleen een pabo diploma (personen geboren in 1969 en later)

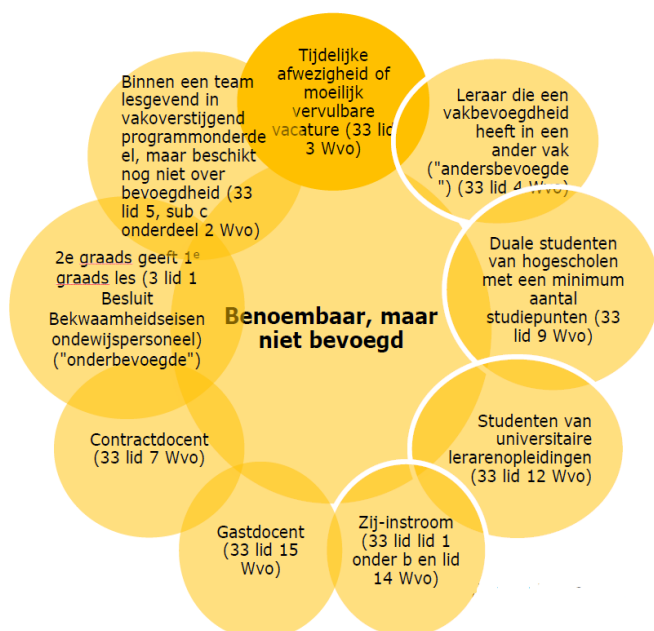
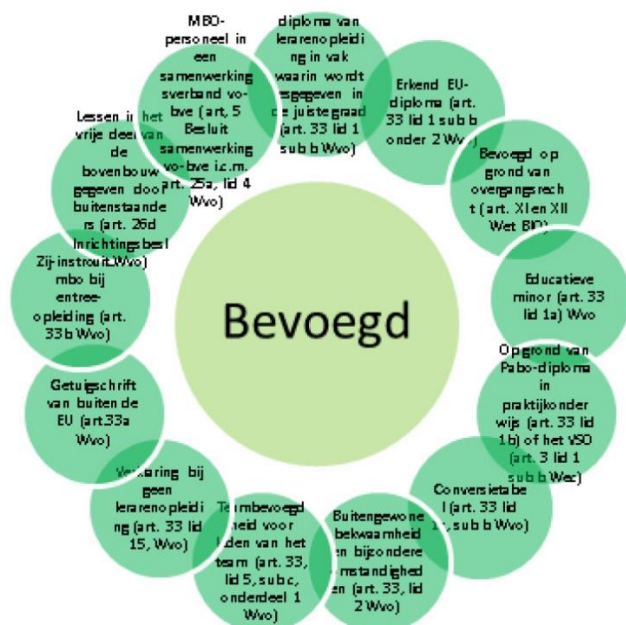
Leerjaar	Percentage lesuren personen met alleen pabo diploma
Leerjaar 1	38,7%
Leerjaar 2	31,4%
Leerjaar 3	16,8%
Leerjaar 4	10,2%
Leerjaar 5	0,3%
Leerjaar 6	0,0%
Combinatie onderbouw	1,3%
Combinatie bovenbouw	0,3%
Combinatie onderbouw/bovenbouw	1,0%
Totaal	100,0%

Tabel 33: Percentage lesuren naar avo-vak en rekenen gegeven door personen met alleen een pabo diploma (personen geboren in 1969 en later)

Vak	Percentage lesuren personen met alleen pabo diploma
Aardrijkskunde	2,5%
Beeldende vorming	0,3%
Biologie	1,6%
Duits	1,0%
Economie	1,3%
Engels	7,0%
Frans	0,1%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	0,7%
Godsdienst/levensbeschouwing	1,9%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	0,0%
Lichamelijke opvoeding	0,5%
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	1,2%
Muziek	0,3%
Natuurkunde	0,2%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	0,7%
Nederlands	36,8%
Rekenen	5,7%
Scheikunde	0,1%
Techniek	0,8%
Tekenen	0,2%
Wiskunde	15,6%
Resterende vakken	21,5%
Totaal	100,0%

D Indeling bevoegd, benoembaar, onbevoegd

In de 'Verdiepende analyse onbevoegd lesgeven' die als bijlage¹⁹ dient bij de 'Bijlage bij Plan van aanpak Tegengaan onbevoegd lesgeven' zijn de wettelijke mogelijkheden rond bevoegd en benoembaar lesgeven toegelicht. We tonen hier de aldaar getoonde samenvattende figuren:

¹⁹ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/documenten/rapporten/2016/02/29/verdiepende-analyse-onbevoegd-lesgeven>

In de meting in dit rapport is eerst op grond van onder meer BRON HO en oudere bevoegdheidsmetingen vastgesteld of men bevoegd was (bestandsanalyse). Zo ja, dan valt men in de categorie bevoegd. Voor de restgroep (ongeveer een kwart van de gevallen) is aan de school gevraagd in welke bevoegdheids- of benoembaarheids categorie een les (in feite een persoon-vak-graadgebied combinatie) valt (zelfrapportage). De mogelijkheden uit de bovenstaande figuren zijn daarbij voorgelegd aan de scholen op basis van de indeling die in Tabel 34 is weergegeven. De zelfrapportage (bevraging van de bevoegdheidssituatie van alle lessen waarvan niet uit bestandsanalyse kan worden vastgesteld dat ze bevoegd gegeven worden) is nieuw ten opzichte van de vorige IPTO-meting. In de vorige IPTO-meting ontbrak het in sommige gevallen aan benodigde informatie om bevoegdheid vast te kunnen stellen. Als voorbeeld nemen we bevoegdheid vanwege een buitenlands diploma, categorie 3 uit Tabel 34. In de genoemde oudere bevoegdheidsmetingen is een les die gegeven werd door een persoon met een buitenlands diploma als bevoegd aangemerkt. Van personen die na die oude bevoegdheidsmetingen in het vo zijn gaan werken is geen informatie omtrent een buitenlands diploma bekend in BRON HO. Deze personen met een buitenlands diploma werden in IPTO-2013 mogelijk²⁰ als onbevoegd aangemerkt. Daarom vallen de bevoegdheidscijfers in dit rapport hoger uit dan in de IPTO-2013 meting en kunnen de gevonden bevoegdheidscijfers niet met eerdere metingen vergeleken worden.

Tabel 34: Mogelijke keuzes rond bevoegdheid die de scholen bij het invullen van IPTO zijn aangeboden

Nummer	Benaming	Toelichting
<i>Bevoegd</i>		
1	Bevoegd (juiste diploma voor dit vak en deze graad)	Docent beschikt over het diploma in de juiste graad voor het vak dat hij geeft.
2	Overgangsrecht	Met een diploma van voor 1 augustus 2006 is het mogelijk les te geven op basis van complex en gedetailleerd overgangsrecht. Voor alle diploma's van voor 2006 is bepaald welke bevoegdheid deze opleverden op 1-8-2006.
3	Buitenlands diploma	De wet kent de mogelijkheid van erkenning van buitenlandse beroepskwalificaties.
4	Educatieve minor	Het is voor een aantal vakken ook mogelijk bevoegd les te geven op basis van een educatieve minor gevolgd tijdens een wo-bachelor.
5	Bevoegdheid via ander vak en conversietabel	Een leraar kan met een andere lerarenopleiding bevoegd zijn in een bepaald vak indien dit voor de betreffende combinatie van vak en opleiding in de conversietabel is geregeld. Hierbij kan de eis van bijscholing worden gesteld. De conversietabel is bedoeld voor situaties waarin een behaald diploma geen uitsluitel geeft over de bevoegdheid voor een bepaald vak. Dit kunnen nieuwe vakken zijn, vakken die van naam zijn veranderd of vakken waarvoor geen lerarenopleiding bestaat. Men is bijvoorbeeld bevoegd in het combinatievak NA/SK als men een bevoegdheid voor Natuurkunde of Scheikunde heeft.
6	Bevoegd vanwege team	Het is onder specifieke voorwaarden mogelijk als lid van een team bevoegd les te geven in vakoverstijgende programmaonderdelen. Dit is echter alleen mogelijk in de eerste twee leerjaren.

²⁰ Tenzij op andere gronden, bijvoorbeeld een later behaald Nederlands diploma dat in BRON HO aanwezig is, wel de bevoegdheid kon worden vastgesteld.

Nummer	Benaming	Toelichting
7	Verklaring bevoegd bij ontbreken lerarenopleiding	In gevallen waarin geen lerarenopleiding voorhanden is, kan de minister bepalen dat toch voldaan is aan de bekwaamheidseisen. Dit gebeurt na een beoordeling door de inspectie.
8	Ontheffing vanwege buitengewone vakbekwaamheid	Het is mogelijk in bijzondere gevallen docenten die een buitengewone vakbekwaamheid hebben ontheffing te verlenen.
9	MBO-bevoegd	<p>a) Docenten die een entreeopleiding verzorgen (mbo-1) binnen het vo, kunnen lesgeven met een MBO-bevoegdheid.</p> <p>b) Het is binnen een samenwerkingsverband mogelijk mbo-docenten les te laten geven in beroepsgerichte vakken, (zie artikel 5 van het Besluit samenwerking vo-bve i.c.m. 25a lid 4 WVO).</p>
<i>Benoembaar</i>		
10	Vervanging en moeilijk vervulbare vacature	Tijdelijke vervangers bij afwezigheid en leraren voor moeilijk vervulbare vacatures. Als vervanger voor de klas mag maximaal 1 jaar, onbevoegd voor de klas bij moeilijker vervulbare vacature mag 1+2+2 jaar. Deze leraar moet als het jaar voorbij is wel in opleiding zijn.
11	Bevoegd ander vak	Leraren die al een vakbevoegdheid hebben en daarnaast een ander vak geven (zgn. andersbevoegden). Dit mag 2+2 jaar, de leraar moet wel in opleiding zijn.
12	LIO	Duale studenten ("LIO's"), dit mag 5 maanden als de student voldoende studiepunten heeft.
13	Zij-instroom	Zij-instromers met een geschiktheidsverklaring. Dit mag 2+2 jaar, de aanname is dat de zij-instromer daarna over een diploma beschikt.
14	Gastdocent	<p>a) Onder verantwoordelijkheid van een andere leraar voor maximaal 4 uur per week.</p> <p>b) In het havo/vwo kunnen andere instelling of personen van buiten de school in het vrije deel les onder een aantal strikte voorwaarden les laten geven.</p>
15	Onderbevoegd	2e graders die 1e graads les geven (zgn. onderbevoegden). Voorwaarden zijn dat dit maximaal 1 jaar gebeurt, de leraar verder voornamelijk in de onderbouw les geeft en de school voor maximaal 5% van de lessen in de bovenbouw deze constructie toepast.
<i>Onbevoegd</i>		
16	Onbevoegd	Het vak wordt niet bevoegd of benoembaar gegeven
<i>Onbepaalbaar</i>		
17	Onbepaalbaar	Voor dit vak bestaat geen lerarenopleiding die een bevoegdheid verleent.
18	Ondersteunt docent	Er staat tegelijkertijd ook een docent in de klas
19	Geeft dit vak niet	Het rooster waaruit is afgeleid dat de persoon dit vak geeft is op dit punt niet correct

E Lesuren per onderwijstype naar vak

Tabel 35: Gegeven vakken naar onderwijstype

	Vmbo	Havo	Vwo	Comb.	Totaal	lesuren
Aardrijkskunde	2,2%	4,7%	4,4%	4,6%	3,5%	43.068
Administratie (bedrijfsadministratie)	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	695
Agrarische vakken vmbo	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%	8.224
AK/GS/SI/ECO (basisvorming)	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%	1.279
Algemene natuurwetenschappen (ANW)	0,0%	0,0%	0,9%	0,0%	0,2%	2.845
Algemene voorbereiding op maatschappij en beroep (AVMB)	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1.726
Beeldende vorming	1,3%	1,2%	1,2%	2,2%	1,3%	16.431
Begeleidingsuren/counselinguren	0,9%	0,5%	0,4%	1,5%	0,8%	9.747
Bewegen, sport en maatschappij (BSM)	0,0%	0,6%	0,3%	0,1%	0,2%	2.400
Beweging en sport vmbo	0,7%	0,2%	0,1%	0,3%	0,4%	4.651
Biologie	4,5%	4,7%	4,6%	4,3%	4,5%	55.758
Biologie en verzorging	0,4%	0,1%	0,1%	0,3%	0,2%	2.913
Bouwbreed vmbo	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1.493
Bouwtechniek	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	2.641
CKV	0,3%	1,5%	0,9%	0,2%	0,7%	8.160
Consumptieve techniek vmbo	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1.585
Consumptieve vakken (horeca, bakken, breed)	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	3.357
Dans	0,0%	0,1%	0,0%	0,3%	0,1%	752
Drama	0,4%	0,3%	0,4%	1,1%	0,4%	5.419
Duits	3,3%	5,7%	5,6%	3,4%	4,3%	53.094
Economie	3,9%	5,1%	3,6%	1,1%	3,7%	45.786
Elektrotechniek vmbo	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	1.955
Engels	9,1%	9,7%	9,0%	8,6%	9,1%	112.114
Filosofie/wijsbegeerte	0,0%	0,2%	0,6%	0,1%	0,2%	2.463
Frans	1,4%	5,2%	5,6%	6,4%	3,7%	45.969
Geschiedenis (en staatsinrichting)	2,4%	6,0%	5,2%	4,9%	4,0%	49.321
Grafische techniek vmbo	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	941
Handel en administratie	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	6.036
Handel en verkoop	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	1.874
Handvaardigheid	0,9%	0,7%	0,5%	1,4%	0,8%	9.968
Informatiekunde/ICT-vakken	0,5%	0,8%	0,7%	0,5%	0,6%	7.591
Keuzewerktijd (KWT)	0,6%	0,4%	0,4%	2,2%	0,7%	8.776
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	0,0%	0,0%	5,3%	0,4%	1,3%	15.889
Kunst (algemeen)	0,2%	0,4%	0,5%	0,6%	0,4%	4.370
Kunst en cultuur vmbo	0,6%	0,0%	0,0%	0,2%	0,3%	3.642
Kunst- en cultuurgeschiedenis	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	1.063
Kunsvakken I vmbo	0,5%	0,0%	0,0%	0,1%	0,3%	3.135
Kunsvakken II vmbo	0,2%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	1.016
Lichamelijke opvoeding	7,2%	6,3%	5,9%	8,4%	6,9%	84.543

	Vmbo	Havo	Vwo	Comb.	Totaal	lesuren
Maatschappelijke beroepsvorming (MaBeVo)	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	885
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	2,0%	2,3%	1,5%	0,5%	1,8%	21.593
Management en organisatie	0,0%	1,8%	1,4%	0,1%	0,7%	8.361
Mens en maatschappij vmbo	2,2%	0,1%	0,1%	0,6%	1,1%	13.399
Mens en techniek	0,3%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	2.072
Mentorles	3,6%	3,1%	2,9%	4,6%	3,5%	42.353
Metaaltechniek	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1.643
Metalektro	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1.197
Muziek	0,9%	1,4%	1,4%	2,9%	1,4%	16.852
NA/SK/BIO (basisvorming)	0,1%	0,0%	0,1%	0,3%	0,1%	1.339
Natuur, leven en technologie (NLT)	0,2%	0,5%	0,6%	0,3%	0,4%	4.614
Natuurkunde	0,8%	4,2%	4,4%	1,2%	2,3%	28.435
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	3,1%	0,7%	0,6%	1,0%	1,8%	21.894
Nederlands	11,0%	10,6%	9,0%	10,5%	10,4%	127.723
NT2 (Nederlands als tweede taal)	0,1%	0,0%	0,0%	0,3%	0,1%	1.309
O&O (Onderzoek & Ontwerpen)	0,0%	0,4%	0,5%	1,0%	0,3%	4.032
Praktische sectororiëntatie (PSO)	0,9%	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%	5.150
Rekenen	2,0%	0,6%	0,2%	0,9%	1,2%	14.543
Remedial teaching (RT)	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	693
Scheikunde	0,3%	3,7%	3,8%	0,7%	1,8%	21.769
Spaans	0,1%	0,4%	0,7%	0,4%	0,3%	3.765
Sport, dienstverlening en veiligheid (SDV)	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	3.096
Techniek	2,4%	0,5%	0,6%	2,0%	1,6%	19.189
Technologie vmbo	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	2.823
Tekenen	0,9%	1,3%	1,3%	1,9%	1,2%	14.877
Uiterlijke verzorging	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	989
Verzorging	1,2%	0,1%	0,1%	0,4%	0,6%	7.853
Voertuigentechniek vmbo	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	2.201
Wiskunde	9,9%	10,6%	11,4%	10,2%	10,4%	127.509
Zorg en welzijn vmbo	2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%	11.713
Andere vakken ²¹	4,2%	0,9%	1,2%	3,7%	2,8%	34.870
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	1.226.805
Lesuren	558.487	231.065	285.125	152.137		

²¹ Overige vakken plus vakken met een geringe omvang (minder dan 0,5% van het totaal aantal lesuren): Arabisch, Bedrijfseconomie, Chinees, Etaleren, Fries, Gezondheidskunde, Het Nieuwe Leren (HNL), Horeca, vormgeving en toerisme, Huishoudkunde, Instalektro vmbo, Installatietechniek, Italiaans, Kantoorpraktijk, Letterkunde, Mechanische techniek vmbo, Mode & commercie, Omgangskunde, Overige vakken, Reclamatetekenen, Russisch, Textiel vmbo, Textiele vormgeving, Transport en logistiek, Turks, Verkooppraktijk, Warenkennis.

F Verdeling lesuren naar avo-vak en graadsector

In deze bijlage is het percentage lesuren avo-vakken weergegeven voor de verschillende onderwijstypen voor de eerste- en tweedegraadsector afzonderlijk (vergelijk Tabel 9 uit de hoofdtekst).

Tabel 36: Percentage gegeven lesuren per avo-vak naar onderwijstype (eerstegraads)

	Havo	Vwo	Combinaties	Totaal
Aardrijkskunde	3,7%	3,2%	2,9%	3,4%
Beeldende vorming	0,6%	0,6%	2,4%	0,7%
Biologie	5,3%	5,2%	3,9%	5,2%
Duits	4,2%	5,1%	2,8%	4,6%
Economie	7,1%	5,2%	4,3%	6,0%
Engels	10,3%	8,9%	5,9%	9,4%
Frans	3,0%	4,0%	2,9%	3,5%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	5,9%	4,5%	3,8%	5,1%
Godsdienst/levensbeschouwing	1,6%	1,3%	0,6%	1,4%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	0,0%	5,4%	0,5%	2,8%
Lichamelijke opvoeding	5,6%	5,0%	5,9%	5,3%
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	4,3%	2,8%	1,9%	3,4%
Muziek	0,6%	0,7%	4,1%	0,8%
Natuurkunde	4,1%	5,2%	3,0%	4,6%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	0,1%	0,0%	0,6%	0,1%
Nederlands	11,3%	8,6%	5,9%	9,7%
Scheikunde	4,4%	5,2%	3,1%	4,7%
Techniek	0,0%	0,0%	0,5%	0,1%
Tekenen	0,7%	0,7%	1,3%	0,7%
Wiskunde	10,8%	12,7%	8,4%	11,7%
Resterende vakken	16,5%	15,8%	35,2%	17,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Lesuren	124.482	147.916	12.656	285.054

Tabel 37: Percentage gegeven lesuren per avo-vak naar onderwijstype (tweedegraads)

	Vmbo	Havo	Vwo	Combinaties	Totaal
Aardrijkskunde	2,2%	5,9%	5,7%	4,8%	3,5%
Beeldende vorming	1,3%	1,9%	1,7%	2,2%	1,5%
Biologie	4,5%	4,0%	4,0%	4,3%	4,4%
Duits	3,3%	7,5%	6,2%	3,5%	4,2%
Economie	3,9%	2,8%	1,9%	0,8%	3,1%
Engels	9,1%	9,0%	9,1%	8,8%	9,1%
Frans	1,4%	7,8%	7,4%	6,8%	3,8%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	2,4%	6,2%	5,9%	5,0%	3,7%
Godsdienst/levensbeschouwing	1,2%	2,0%	1,8%	1,9%	1,5%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	0,0%	0,0%	5,3%	0,4%	0,8%

	Vmbo	Havo	Vwo	Combinaties	Totaal
Lichamelijke opvoeding	7,2%	7,2%	7,0%	8,7%	7,4%
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	2,0%	0,1%	0,1%	0,3%	1,3%
Muziek	0,9%	2,3%	2,3%	2,8%	1,6%
Natuurkunde	0,8%	4,2%	3,5%	1,0%	1,6%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	3,1%	1,4%	1,2%	1,0%	2,3%
Nederlands	11,0%	9,9%	9,3%	10,9%	10,6%
Scheikunde	0,3%	2,9%	2,2%	0,5%	0,9%
Techniek	2,4%	1,1%	1,1%	2,2%	2,0%
Tekenen	0,9%	2,0%	1,9%	2,0%	1,4%
Wiskunde	9,9%	10,3%	10,0%	10,4%	10,0%
Resterende vakken	32,1%	11,3%	12,3%	21,8%	25,4%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Lesuren	558.481	106.581	137.208	139.483	941.753

G Verdeling lesuren naar leeftijd en graadsector

De tabellen in deze bijlage betreffen een opsplitsing van Figuur 10 uit de hoofdtekst (en Tabel 23 uit Bijlage A) naar graadsector. Te zien is dat in het eerstegraadsgebied vaker sprake is van ouderen en in het tweedegraadsgebied vaker sprake is van jongeren. Het vak Duits in het eerstegraadsgebied wordt bijvoorbeeld slechts in 10,8% van de lesuren door de groep onder 35 jaar gegeven.

Tabel 38: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per avo-vak (eerstegraads)

	-35	35-45	45-55	55+	Totaal	Lesuren
Aardrijkskunde	24,7%	25,2%	19,3%	30,9%	100,0%	9.696
Beeldende vorming	14,4%	26,8%	24,3%	34,5%	100,0%	1.893
Biologie	25,5%	24,8%	22,8%	26,9%	100,0%	14.683
Duits	10,8%	22,0%	29,4%	37,8%	100,0%	13.134
Economie	24,2%	19,2%	25,0%	31,5%	100,0%	16.989
Engels	22,4%	22,5%	24,5%	30,5%	100,0%	26.815
Frans	13,4%	22,5%	37,0%	27,0%	100,0%	10.016
Geschiedenis (en staatsinrichting)	23,4%	25,6%	21,2%	29,8%	100,0%	14.421
Godsdienst/levensbeschouwing	18,5%	18,9%	30,6%	32,1%	100,0%	3.990
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	23,5%	21,7%	31,6%	23,2%	100,0%	8.051
Lichamelijke opvoeding	37,5%	26,5%	19,5%	16,5%	100,0%	15.091
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	37,9%	18,1%	20,8%	23,2%	100,0%	9.626
Muziek	19,6%	16,1%	32,4%	31,9%	100,0%	2.222
Natuurkunde	17,7%	24,7%	26,2%	31,4%	100,0%	13.128
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	13,0%	11,1%	59,7%	16,2%	100,0%	216
Nederlands	23,9%	18,6%	23,6%	34,0%	100,0%	27.521
Scheikunde	18,4%	24,3%	28,2%	29,0%	100,0%	13.461
Techniek	14,4%	17,5%	27,5%	40,6%	100,0%	160
Tekenen	14,5%	20,9%	27,5%	37,1%	100,0%	2.117
Wiskunde	15,0%	21,2%	28,5%	35,3%	100,0%	33.293
Resterende vakken	21,1%	23,0%	26,5%	29,4%	100,0%	48.431
Totaal	21,8%	22,3%	25,7%	30,2%	100,0%	284.954
Lesuren	62.003	63.639	73.367	85.945	284.954	

Tabel 39: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per avo-vak (tweedegraads)

	-35	35-45	45-55	55+	Totaal	Lesuren
Aardrijkskunde	38,0%	21,7%	18,1%	22,1%	100,0%	33.361
Beeldende vorming	27,2%	26,2%	22,5%	24,0%	100,0%	14.524
Biologie	34,7%	22,5%	21,6%	21,3%	100,0%	41.017
Duits	22,8%	23,5%	27,6%	26,1%	100,0%	39.914
Economie	36,8%	19,2%	22,4%	21,6%	100,0%	28.770
Engels	35,5%	22,9%	22,5%	19,1%	100,0%	85.253
Frans	24,2%	25,4%	28,9%	21,5%	100,0%	35.895
Geschiedenis (en staatsinrichting)	39,7%	24,0%	18,4%	17,9%	100,0%	34.871
Godsdienst/levensbeschouwing	30,0%	18,1%	24,3%	27,6%	100,0%	13.793

	-35	35-45	45-55	55+	Totaal	Lessuren
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	35,7%	19,0%	25,7%	19,6%	100,0%	7.820
Lichamelijke opvoeding	50,7%	25,2%	12,5%	11,7%	100,0%	69.387
Maatschappijleer/maatschappijwetenschappen	38,2%	21,6%	18,9%	21,2%	100,0%	11.966
Muziek	29,5%	18,7%	27,2%	24,6%	100,0%	14.630
Natuurkunde	27,9%	22,2%	26,0%	24,0%	100,0%	15.254
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	27,0%	24,4%	25,9%	22,7%	100,0%	21.642
Nederlands	29,9%	17,5%	23,6%	29,0%	100,0%	100.160
Scheikunde	28,3%	22,6%	25,9%	23,2%	100,0%	8.295
Techniek	13,6%	18,0%	30,7%	37,7%	100,0%	19.015
Tekenen	24,2%	25,1%	21,4%	29,3%	100,0%	12.759
Wiskunde	26,9%	21,7%	26,4%	25,0%	100,0%	94.109
Resterende vakken	30,3%	21,7%	24,3%	23,7%	100,0%	238.487
Totaal	31,9%	21,9%	23,2%	23,0%	100,0%	940.922
Lessuren	300.046	205.672	218.647	216.557	940.922	

H Functie en aard dienstverband

Door koppeling met personeelsinformatie aangeleverd door DUO, waar nodig aangevuld door informatie van de scholen, kan de functie van degene die de les geeft worden vastgesteld. Aan Tabel 40 is zichtbaar dat dit in 92,5% van de lessen om een leraar gaat. In de eerstegraadsector is dit relatief iets vaker het geval dan in de tweedegraadsector (94,2% tegen 91,9%). Merk echter op dat ook sprake is van een categorie onbekend. Deze bestaat mogelijk ook voor een groot deel uit docenten. In de tweedegraadsector worden lessen relatief vaker door onderwijsondersteunend personeel en ook relatief iets vaker door ondersteunend en beheerpersoneel gegeven dan in de eerstegraadsector en in de eerstegraadsector juist relatief vaker door directie dan in de tweedegraadsector. De overige categorieën zijn zeer klein. Omdat veruit de meeste lessen door onderwijzend personeel worden gegeven, wordt in het rapport geen onderscheid gemaakt naar functie. De tabellen hebben dus betrekking op al de in Tabel 40 genoemde functies samen. Voor leerlingen zijn immers de gegeven lessen van belang, ongeacht de functie van de persoon die lesgeeft.

Tabel 40: Gegeven lessen: Verdeling naar functie (totaal en eerste- en tweedegraads apart)

	Eerstegraads les	Tweedegraads les	Totaal
Onbekend	4,2%	5,3%	5,0%
Directie	0,4%	0,2%	0,3%
Onderwijzend personeel	94,2%	91,9%	92,5%
Leraar in opleiding	0,2%	0,4%	0,3%
Onderwijsassistent	0,0%	0,0%	0,0%
Stagiaire	0,0%	0,1%	0,1%
Onderwijs Ondersteunend Personeel	0,3%	1,1%	0,9%
Uitzendkracht/gedetacheerde	0,1%	0,3%	0,2%
Ondersteunend en Beheer Personeel	0,5%	0,6%	0,6%
Overig	0,0%	0,0%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Lessuren	285.050	941.755	1.226.805

In Tabel 41 zijn de gegeven lessen naar de aard van het dienstverband opgesplitst. Uit de tabel blijkt dat bijna 93% van de lessen door zogeheten regulier personeel wordt gegeven, in de eerstegraadsector 94,6%, in de tweedegraadsector 92,2%. In 1,7% van de gevallen is sprake van vervanging, in 5,5% van de gevallen is sprake van een overig of onbekend dienstverband. Omdat de categorie regulier dienstverband veruit het grootste is, hebben we er voor gekozen om in dit rapport ook geen opsplitsing te maken naar de aard van het dienstverband.

Tabel 41: Gegeven lessen naar aard van het dienstverband

	Eerstegraads les	Tweedegraads les	Totaal
Regulier	94,6%	92,2%	92,8%
Vervanging	0,9%	2,0%	1,7%
Onbekend, overig dienstverband	4,5%	5,8%	5,5%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Lessuren	285.051	941.754	1.226.805